

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Київський національний університет імені Тараса Шевченка
Навчально-науковий інститут філології
Кафедра теорії і практики перекладу романських мов
імені Миколи Зерова

«Особливості сучасної військової лексики в контексті Російсько-української війни та її відтворення в іспанському перекладі (на матеріалі української та іспанської преси)»

Кваліфікаційна робота
освітнього ступеня «бакалавр»
студентки IV курсу, освітньої програми
«Переклад з іспанської та з англійської мов»,
спеціальність — 035.051 Філологія
Романські мови та літератури
(переклад включно), перша - іспанська
Сніжана Павлівна СТУКАН

Науковий керівник:
кандидат філологічних наук, доцент
Сергій Борисович ФОКІН

Рецензент:
кандидат філологічних наук, доцент
Оксана Миколаївна ГУСЕЙНОВА

«Допущено до захисту»
Протокол засідання кафедри
теорії і практики перекладу
романських мов імені Миколи Зерова
протокол №__ від «__»_____2025 року
завідувач кафедри _____(підпис)
д.філол.н., проф. Ірина СМУЩИНСЬКА

Київ
2025

АНОТАЦІЯ

Бакалаврська робота присвячена вивченню особливостей сучасної військової лексики в контексті Російсько-української війни та її відтворенню в іспанському перекладі на матеріалі української та іспанської преси. Актуальність дослідження зумовлена активним оновленням військової лексики в медійному просторі та необхідністю її адекватного відтворення іспанською мовою для забезпечення ефективної міжнародної комунікації та поширення достовірної і неупередженої інформації. Об'єктом дослідження є лексико-семантичні та прагматичні особливості військової лексики у двомовному медіадискурсі, предметом — способи перекладу військової лексики з української на іспанську мову з урахуванням жанрово-стильових, прагматичних та ідеологічних чинників.

Мета роботи полягає в аналізі ключових способів перекладу військової лексики в іспаномовних медіа та виявленні основних чинників, що впливають на перекладацькі рішення. Для досягнення поставленої мети було класифіковано військову лексику, охарактеризовано особливості військово-публіцистичних текстів і здійснено порівняльний аналіз перекладених та співвідносних статей на військову тематику, опублікованих у період з 2022 по 2025 роки. Було використано методи класифікації, контекстуального, описового, зіставного та семантичного аналізу, що дозволило виокремити низку вдалих стратегій перекладу, зокрема експлікацію, калькування, еквівалентний, гіперонімічний та гіпонімічний переклад.

Результати дослідження дозволили зробити висновки про доцільність використання комбінованих стратегій перекладу, які забезпечують баланс між точністю відтворення денотативного значення та конотативного забарвлення військової лексики. Робота має прикладне значення для подальших досліджень перекладу військової лексики і може бути використана у теорії та практиці військового перекладу.

Ключові слова: сучасна військова лексика, Російсько-українська війна, військово-публіцистичний текст, денотативне значення, конотативне забарвлення, медіадискурс, перекладацькі стратегії, інформаційна війна.

ABSTRACT

This thesis is devoted to the study of the peculiarities of contemporary military vocabulary in the context of the Russian-Ukrainian war and its reproduction in Spanish translation based on material from the Ukrainian and Spanish press. The relevance of the study is due to the active updating of military vocabulary in the media space and the need for its adequate reproduction in Spanish to ensure effective international communication and the dissemination of reliable and unbiased information. The object of the study is the lexical-semantic and pragmatic features of military vocabulary in bilingual media discourse, and the subject is the methods of translating military vocabulary from Ukrainian into Spanish, taking into account genre, style, pragmatic and ideological factors.

The aim of the work is to analyse the key methods of translating military vocabulary in Spanish-language media and to identify the main factors influencing translation decisions. To achieve this goal, military vocabulary was classified, the characteristics of military-journalistic texts were described, and a comparative analysis of translated and corresponding articles on military topics published between 2022 and 2025 was carried out. Classification, contextual, descriptive, comparative and semantic analysis methods were used, which made it possible to identify a number of successful translation strategies, in particular explication, calquing, equivalent, hypernymic and hyponymic translation.

The results of the study allowed us to conclude that it is advisable to use combined translation strategies that ensure a balance between the accuracy of reproducing the denotative meaning and the connotative colouring of military vocabulary. The work has practical significance for further research on the translation of military vocabulary and can be used in the theory and practice of military translation.

Keywords: *modern military vocabulary, Russian-Ukrainian war, military-journalistic text, denotative meaning, connotative colouring, media discourse, translation strategies, information warfare.*

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
РОЗДІЛ І. ВІЙСЬКОВА ЛЕКСИКА ЯК ОБ'ЄКТ	
ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА.....	9
1.1. Підходи до класифікації військової лексики.....	9
1.2. Проблеми перекладу військової лексики.....	16
1.3. Жанрово-стильові аспекти перекладу військово-публіцистичних текстів.....	20
1.4. Методологія вибірки перекладів зі співвідносних текстів.....	24
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ І	26
РОЗДІЛ ІІ. ШЛЯХИ ВІДТВОРЕННЯ ВІЙСЬКОВОЇ ЛЕКСИКИ В	
УКРАЇНСЬКО-ІСПАНСЬКОМУ ПЕРЕКЛАДІ.....	27
2.1. Способи відтворення сучасної військової термінології.....	27
2.1.1. Способи перекладу традиційної військової термінології...27	
2.1.2. Способи перекладу військових неологізмів.....31	
2.1.3. Способи перекладу конотативно маркованої термінології.33	
2.2. Специфіка перекладу військових неологізмів та сленгу.....	35
2.2.1. Відтворення ідеологічно маркованої лексики.....35	
2.2.2. Відтворення емоційно-забарвлених неологізмів.....39	
2.3. Шляхи відтворення лексики інформаційної війни та ідеологічного дискурсу.....	42
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ ІІ.....	50
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ.....	51
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	55
RESUMEN.....	65

ВСТУП

У сучасному світі та в світлі історичних подій сьогодні, вивчення військової лексики та проблематики її відтворення в перекладі є особливо актуальним і важливим. Детальне дослідження військової термінології та основних засад досягнення її еквівалентності в перекладі, номенклатур, абревіатур та емоційно-забарвленої військової лексики, що широко використовуються в пресі та медіа, сприяє забезпеченню не лише ефективної комунікації між військовослужбовцями та міжнародними структурами, але й протистоянню інформаційній війні. Саме тому дослідження перекладу сучасної військової лексики та її вживання в пресі має особливе значення як для теорії та практики перекладу, так і для військової справи.

Кваліфікаційна робота бакалавра присвячена особливостям сучасної військової лексики в контексті Російсько-української війни та її відтворенню в іспанському перекладі.

Структура роботи. Праця складається з вступу, двох розділів з висновками до кожного з них, списку використаних джерел, а також додається анотація та резюме іспанською мовою.

Актуальність роботи зумовлена потребою дослідження військової лексики, що зазнала активного розвитку та оновлення в медійному дискурсі під час Російсько-української війни. Це, у свою чергу, обумовлює необхідність її адекватного відтворення для поширення достовірної, об'єктивної та неупередженої інформації про повномасштабну війну на міжнародній арені.

Проблематика загальнотеоретичних та практичних аспектів військового перекладу та перекладу військової лексики широко досліджується у працях В. В. Балабіна, О. М. Нікіфорової, П. П. Мельника, М. М. Юрковської, Е. Ф. Скороходька та інших лінгвістів. Тим не менш, тема теорії та практики військового перекладу, військової лексики та військової термінології залишається не до кінця висвітленою. Більшість праць, пов'язаних з військовим перекладом, зосереджені на англо-українському та франко-українському

перекладі, тоді як напрям українсько-іспанського та іспансько-українського перекладу, який до цього часу не отримав достатнього наукового висвітлення та залишається малодослідженим. Окремі аспекти перекладу текстів військової тематики розглядаються в працях О. Юндіної (дисертація на тему «Жанрово-стильова обумовленість лексичних трансформацій») та К. Кошарного («Іспансько-український військовий термінологічний словник»). Водночас існує проблема браку докладних спеціалізованих іспансько-українських військових словників, що ускладнює уніфікацію термінології та класифікацію різних пластів військової лексики для її подальшого адекватного перекладу.

Метою роботи є виявлення та аналіз способів перекладу військової лексики сучасного публіцистичного дискурсу в контексті Російсько-української війни в українсько-іспанському публіцистичному дискурсі, а також визначення доцільних способів її адекватного відтворення з урахуванням жанрово-стильових, семантичних та прагматичних чинників.

Об'єктом дослідження є лексико-семантичні та прагматичні особливості військової лексики у контексті міжнародної комунікації на тему Російсько-української війни у різномовних дискурсах, зокрема, в україномовному й іспаномовному.

Предметом дослідження є способи відтворення військової лексики в українсько-іспанському перекладі та мовні засоби, що слугують інструментом для аналізу особливостей цього відтворення.

Задля досягнення мети праці ми поставили перед собою наступні **завдання:**

- Проаналізувати усталені способи класифікації військової лексики та визначити її основні категорії;
- Окреслити проблеми перекладу військової лексики;
- Визначити жанрово-стильові особливості перекладу військово-публіцистичних текстів;

- Описати методологію вибірки співвідносних та перекладених з українську на іспанську статей;
- Визначити способи перекладу різних категорій військової лексики, пов'язаної з інформаційною війною та ідеологічним дискурсом.

Матеріал дослідження:

Для дослідження використовуються іспаномовні та україномовні співвідносні та перекладні медійні тексти, що висвітлюють події Російсько-української війни, зокрема новини, аналітичні статті та репортажі, опубліковані у період з 2022 по 2025 рік. Для аналізу залучено матеріали з таких джерел, як *El País*, *Infobae*, *BBC Mundo*, *El Independiente*, *La Voz*, *Telecinco*, а також українські перекладні й оригінальні публікації у ЗМІ (Укрінформ, Українер, Суспільне, АрміяInform, ТСН тощо).

Наукові методи дослідження:

- Контекстуальний аналіз для оцінки впливу публіцистичного та ідеологічного контексту на перекладацькі рішення;
- Описовий метод для визначення та характеристики військової лексики, її класифікації і виявлення жанрово-стильових особливостей;
- Порівняльно-зіставний метод для дослідження множинності та частотності перекладу шляхом зіставлення українськомовних та іспаномовних текстів;
- Метод семантичного й структурного лінгвістичного аналізу для вивчення значень, конотації і структури військових термінів, неологізмів та сленгових одиниць;
- Дискурс-аналіз для дослідження використання військової лексики у публіцистичних текстах з боку ідеології, пропаганди, стилю та оцінювання впливу публіцистичного та ідеологічного контексту на перекладацькі рішення;
- Метод вибірки та класифікації відповідного теоретичного та емпіричного матеріалу, його систематизація та класифікація за тематичними групами.

Наукова новизна роботи полягає в тому, що вона є одним із перших досліджень, присвячених перекладові української військової лексики на іспанську мову в контексті сучасного публіцистичного дискурсу. У роботі систематизовано категорії військової лексики та здійснено комплексний аналіз способів її перекладу з урахуванням змістових, жанрових, прагматичних, стилістичних та ідеологічних чинників.

Практичне значення дослідження полягає у перспективі застосування його результатів у перекладацькій, журналістській та викладацькій діяльності, а також для подальшого укладання двомовних спеціалізованих військових словників.

РОЗДІЛ І. ВІЙСЬКОВА ЛЕКСИКА ЯК ОБ'ЄКТ ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА

1.1 Підходи до класифікації військової лексики

Військовий переклад є важливою складовою перекладознавчої науки та водночас виступає окремою спеціальною теорією перекладу. Активний розвиток цієї сфери зумовлено зростанням потреби перекладу в умовах воєнного стану та інтеграції української військової сфери у міжнародні організації. Попри те, що військова сфера є фундаментальною в сучасній українській науково-технічній галузі, військова терміносистема не є достатньо дослідженою та вичерпно систематизованою, упорядкованою та унормованою [Д'яков А.С., 2000, С.10-11].

Одне з основних завдань для подальшого розвитку перекладознавства в Україні — стандартизація як традиційно вживаних термінів, так і неологізмів, що виникли під час війни. Ця тема набуває особливої значущості в контексті протистояння пропаганді й дезінформації та забезпечення точності й достовірності відтворення подій сьогодення.

Саме поняття «термін» важко піддається окресленню єдиним загальноприйнятим термінологічним визначенням, викликаючи багато дискусій та суперечностей серед науковців. Усталене визначення подається в стандарті ISO 1087: 2019: «Термін — слово або словосполучення, що є лінгвістичним позначенням поняття в певній галузі знань» [ISO 1087:2019].

Однією з ключових праць для українського термінознавства, на нашу думку, є монографія А.Д'якова, Т.Кияка, З.Куделько «Основи термінотворення: семантичний та соціолінгвістичний аспект», у якій досліджуються різні дефініції понять «термін» та «терміносистема». Варто зазначити, що одна з ключових умов утворення та існування терміну полягає в тому, що кожен термін повинен бути елементом системи, тобто терміносистеми. Терміносистема — це сукупність спеціальної лексики, що використовується в певній науковій чи технічній сфері людських знань чи життєдіяльності (військова термінологія, медична термінологія, тощо) [Д'яков А.С., 2000, С.11].

Ця думка узгоджується з визначенням, поданим у стандарті ISO 1087, де також наголошується на системності, точності та фаховій приналежності термінів.

На думку Е. Ф. Скороходька, термін — це слово або усталене словосполучення спеціальної (військової, технічної, наукової тощо) мови, яке створене для точного вираження спеціальних понять і позначення спеціальних предметів [Скороходько Е.Ф., 2006, С.7].

Попри теоретичну вимогу однозначності, стилістичної нейтральності та відсутності синонімії, існує проблема розбіжності позначень об'єктів низкою синонімів у різних мовах. Вступаючи у логічні зв'язки з іншими лексемами, терміни нерідко переходять з однієї терміносистеми в іншу та обростають додатковими значеннями. Терміни, пов'язані з новітніми технологіями та військовою справою, дедалі частіше входять до складу загальноновживаної лексики, тоді як нерегламентовані військові терміни нерідко мають виразне стилістичне забарвлення, попри те, що офіційна термінологія є стилістично нейтральною. Наприклад, попри вживання офіційно закріпленого терміну «безпілотний літальний апарат» (БПЛА) — *vehículo aéreo no tripulado (VANT)*, лексема «дрон» (від англ. *drone*), що спершу функціонувала як вузькоспеціалізований технічний термін, нині активно вживається для позначення будь-якого безпілотного літального апарата. Схожа ситуація спостерігається з терміном «байрактар» — *Bayraktar*, який з власної назви моделі БПЛА перейшов у загально поширену назву бойових дронів. Переклад таких термінів ускладнюється кількома чинниками: семантичною багатозначністю, емоційно-забарвленим значенням та необхідністю зберігати як точність, так і зрозумілість для цільової аудиторії.

Проаналізувавши відповідні джерела, ми можемо зробити висновок, що термін — це мовна одиниця, що належить до певної терміносистеми, має спеціальне значення, використовується для позначення поняття, предмета чи явища в певній галузі знань та виступає інструментом для укладання термінологічних словників, стандартизації професійної комунікації та нормативного закріплення понять.

Важливим аспектом подальших досліджень є уніфікація військових термінів, що використовуються в сфері оборони, військових навчань, інформаційної безпеки та медіа на національному та міжнародному рівнях. Військові терміни досліджували науковці: В. Н. Шевчук, Н. Д. Фоміна, В. В. Балабін, О. М. Нікіфорова, М. Б. Білан.

Військові терміни — це слова або словосполучення, що використовуються для позначення явищ та об'єктів військової справи. Військовий термін — це лексична одиниця, що виконує функцію номінації певного референта військової справи у сфері офіційної військової комунікації [Байло Ю.В., 2013, С. 62].

За В. Н. Шевчуком, військовий термін — це стійка одиниця військової лексики, яка приєднана до відповідного поняття в системі понять певної галузі військової науки та обмежена спеціальною сферою використання у значенні, що суворо регламентується його визначенням.

Військова лексика є комплексною терміносистемою, яка включає в себе військові професіоналізми, жаргон, сленг, військові терміни, номенклатури: зразків озброєння, військової техніки, військового майна та предметів постачання та відображає вплив культурних, історичних, регіональних, вузько-спеціалізованих й інших екстралінгвістичних чинників [Цит. за Мельник П.П., 2021, С.139].

Військова і військово-технічна термінологія позначають поняття, які безпосередньо пов'язані з військовою справою, збройними силами, методами збройної боротьби і тд [Кияк Т. Р., 2008, С. 78].

Одним з основних складників військово технічної термінології є номенклатура. Номенклатурна система складається з номенів — стандартизованих та офіційно затверджених назв предметів, понять чи об'єктів певної галузі знань чи діяльності. До номенів військової сфери належать назви обладнання, машин, типи конструкцій, марки виробів, озброєння, боєприпасів, техніки, тощо. У зв'язку з активним постачанням зброї союзниками та зацікавленням партнерів українськими розробками виникає потреба у перекладі

таких номенклатур: БМП-3 — *ВМР-3*, МТ-12 «Рапіра» — *МТ-12 Rapira*, 2С22 «Богдана» — *2S22 Bohdana*, тощо.

Багато науковців вважають, що номенклатура належить до термінології, однак наголошують на необхідності її чіткої диференціації від загальної термінології. Г. О. Винокур вважає за необхідне розрізняти термінологію та номенклатуру, адже визначає номенклатуру як систему абстрактних та умовних символів, призначенням яких є зручний спосіб позначення предметів без прямого відношення до речей, які вони позначають. Значення номенклатурних одиниць майже не знаходить своє відображення у внутрішній формі слова, тому функція номенів часто збігається з функцією власних назв [Цит. за Кияк Т.Р., 2008, С. 78]. Номенклатура є проміжним елементом між термінами та власними назвами та є «прикріпленим» ярликом предмета, який не претендує на розкриття додаткового лексичного додаткового значення. Усі номени є однозначними, оскільки вони стандартизовані в документах (статутах, технічних описах, стандартах, бойових розпорядженнях), що унеможливорює їх довільну інтерпретацію [Кияк Т.Р., 2008, С. 79].

Розмежування термінології та номенклатури є важливим також і для класифікації військової лексики, яка охоплює ширший пласт мовних одиниць, ніж суто терміни чи номени. Існує декілька різновидів класифікації військової лексики за різними параметрами. Передусім, військова лексика поділяється на загальноповсякденну лексику, військово-побутову лексику та спеціальну військову лексику: військова термінологія, військово-командні та військово-ритуальні одиниці. Військово-побутова лексика є перехідною між загальноповсякденною лексикою та військовою термінологією [Байло Ю.В., 2013, С.63].

Найбільш усталеною є класифікація Л. Л. Нелюбіна, який відокремлює 3 провідні групи: військову термінологію, військово технічну термінологію та емоційно-зabarвлену військову лексику. Також автор наголошує на існуванні спеціальної військової фразеології та стійких словосполучень, які вживаються лише у військовій сфері спілкування [Цит. за Мельник, 2021, С. 138].

В. В. Балабін також додає до класифікації групи військово-політичної лексики, до яких належать слова і вирази, пов'язані з військовою справою та політикою. Військово-політична лексика широко використовується в ЗМІ, дипломатії під час обговорення актуальних історичних подій, війн, змін у суспільстві, тощо [Балабін В.В., 2020, С.204]. На нашу думку, така класифікація є дуже доцільною, методологічно обґрунтованою й практично значущою, адже вона чітко розділяє усі аспекти вживання військової лексики як у офіційній документації, так і в повсякденному житті, розкриваючи при цьому ідеологічний та історичний аспект військової лексики.

До військово-політичної лексики належать власні назви, військові та політичні терміни (наприклад: *мобілізація, окупація, збройна агресія*), ідеологічні терміни (*націоналізація, пацифізм, демілітаризація, гібридна війна, інформаційна війна*).

Ми вважаємо, що топоніми в контексті Російсько-української війни є важливим складником новітньої військово-політичної лексики, адже вони набувають концептуально-символічного значення опору, наближення до перемоги та історичної пам'яті. Серед стратегій перекладу українських топонімів іспанською мовою прослідковується тенденція до транслітерації (Чорнобаївка — «*Chornobaivka*»; Азовсталь — «*Azovstal*»; Бахмут *Bajmut*, також зустрічається стара назва міста *Artemivsk*); калькування (Кримський міст — «*el puente de Crimea*»); та топонімічної адаптації (Кримський міст — «*el puente de Kerch*»).

У сучасному медійному та науковому дискурсі значна кількість лексичних одиниць поєднується з топонімами для формування назв історичних подій. Такі утворення мають як інформативну, так і символічну функцію, адже фіксують у колективній пам'яті трагічні або визначні події. Наприклад, «Різанина в Бучі» (*Masacre de Bucha*) відображає масові воєнні злочини агресора, скоєні в місті Буча; «Іловайський котел» (*El caldero de Ilovaisk* або *Batalla de Ilovaisk*) — назва трагічної операції, внаслідок якої українські військові потрапили в оточення; «Масове вбивство полонених в

Оленівці» (*Masacre de Olenivka; La explosión de Olenivka*) — масове вбивство українських військовополонених; «Оборона Маріуполя» (*Defensa de Mariúpol*) — героїчне протистояння українців на території заводу «Азовсталь».

Отже, військово-політична лексика демонструє ідеологічні установки та реалії історичних подій, що надалі формують ставлення адресатів до певної події, впливаючи на її інтерпретацію, сприйняття у суспільстві та політичні наративи, які надалі закріплюються в публічному дискурсі.

Емоційно-зabarвлена військова лексика складається з слів та словосполучень, що нерідко використовуються в усному особистому та професійному мовленні. Емоційно-зabarвлена лексика складається з розмовної, розмовно-заниженої лексико-стилістичних груп мови та, як правило, є стилістично синонімічною з військовою термінологією [Мельник П.П., 2021, С.139].

До емоційно-зabarвленої військової лексики належить військовий сленг, жаргонізми та арготизми. Військовий сленг активно вживається для неофіційного найменування озброєння, техніки, предметів та неформального спілкування загалом. Емоційно-зabarвлена лексика активно використовується для комунікації в умовах небезпеки, адже використання уніфікованих, спрощених коротких мовних одиниць сприяє швидкому сприйняттю та обміну інформацією між військовослужбовцями [Howard D., 1965, P. 66].

У зв'язку з Російсько-українською війною, серед військового сленгу регулярно з'являється велика кількість неологізмів, які структуруються за різними тематичними блоками.

За класифікацією Д. Говарда, ці групи поділяються на субкатегорії:

1. Взаємовідносини між людьми:

- щоденна комунікація між військовослужбовцями (Н-д: «Друже, прикрий!» — звертання «друже» поширене серед українських військових як форма побратимського спілкування);

- комунікація, залежно від звання та посади (Н-д: «Штабні» — жаргонне позначення офіцерів зі штабу, яке часто має зневажливий відтінок серед фронтовиків; «механ» — механік-водій; *аватари* — військові, що люблять вживати спиртні напої);
- взаємодія збройних сил з іншими державами (Н-д: «Натовці» — скорочене й побутове позначення військових або техніки країн НАТО;)

2. Діяльність військових:

- повсякденна діяльність (Н-д: «Копати лисячі ями» — копати окопи або бліндажі);
- діяльність під час бойових дій та навчань. (Н-д: «Працює арта» — коротке повідомлення про початок артилерійського обстрілу. Вживається і в професійному, і в побутовому спілкуванні; «Штурмувати зеленку» — йти в наступ в кущовій, лісистій місцевості)

3. Військовослужбовці та щоденна діяльність:

- харчування (Н-д: «Сухпай» — скорочення від «сухий пайок»; стандартний пайок військовослужбовця.
- уніформа (Н-д: «Піксель» — розмовна назва сучасної піксельної форми ЗСУ; «Мультик» — універсальне камуфльоване забарвлення для різних місцевостей);
- озброєння та військова техніка (Н-д: «пташка/птичка» — дрон);
- стан здоров'я, фізичний стан (Н-д: «200» — евфемізм для загиблого військовослужбовця.)
- психічний стан (Н-д: «попайка» — розмовне позначення психологічного зриву або нестабільного стану) [З. с. 65-66].

Отже, військова лексика становить складну та багаторівневу систему, що охоплює як офіційно закріплену термінологію, так і неформальні мовні одиниці, які активно функціонують у спілкуванні військовослужбовців. Емоційно-забарвлена військова лексика виконує не менш важливу функцію в комунікації, сприяючи оперативному обміну інформацією як під час виконання бойових завдань, так і під час повсякденної комунікації. Таким чином,

комплексний підхід до класифікації військової лексики на категорії військової термінології, військово технічної термінології, емоційно-забарвленої військової лексики та військово-політичної лексики дає змогу віднайти шляхи адекватного відтворення подій та явищ Російсько-української війни для коректного висвітлення іміджу України в публіцистичному дискурсі іншомовного адресата.

1.2. Проблеми перекладу військової лексики

Під час перекладу військової лексики перед перекладачем постає ряд викликів через жанрову різноманітність та функцію мовних одиниць у військовому дискурсі. Різноманіття жанрів текстів визначається змістом, призначенням та формою тексту, що спричиняє відсутність єдиної усталеної моделі перекладу [Нікіфорова О.М., 2016, С. 299]. Розуміння лінгвістичних і функціональних особливостей текстів з використанням військової лексики є передумовою успішного результату перекладу.

Тексти військової тематики належать до інформативних текстів і характеризуються насиченістю спеціалізованою військовою лексикою, науково-технічною термінологією, наявністю як змінно-стійких, так і стійких словосполучень, усталених скорочень, аббревіатур, номенклатур, характерних лише для військових матеріалів [Нікіфорова О.М., 2016, С. 296].

Адекватний переклад військової лексики значною мірою залежить від коректного перекладу військової та військово-технічної термінології. Терміни є усталеними мовними одиницями як в іспанській, так і в українській мові, а тому зазвичай для їх перекладу використовуються прямі еквіваленти. Однак іспансько-український напрям не охоплений достатньою кількістю словників, а тому нерідко перекладачі звертається до переклад через мови-посередники, Вікіпедію, онлайн перекладачі чи співвідносні статті іспанською та українською мовами.

Надійним ресурсом для пошуку еквівалентів термінології для іспансько-української мовної пари є Єдиний класифікатор предметів постачання

НАТО, який містить стандартизовану кодифікацію термінів та сприяє точному перекладу спеціалізованої термінології та уніфікації міжнародної системи термінології. Згідно з логістичним посібником НАТО, предмети постачання поділяються на п'ять класів та на групи: Клас I: Продовольство та предмети споживання; Клас II: Обмундирування, інструменти, запасні частини, транспортні засоби; Клас III: Паливо, мастила та інші нафтопродукти; Клас IV: Будівельні матеріали та додаткове обладнання; Клас V: Боеприпаси, вибухові речовини та хімічні агенти [Коржак З. З., С.72].

Важливим складником військової термінології також є абрєвіатури, скорочення та акроніми, які використовуються для спрощення складних термінів та уніфікацію офіційного та міжособистісного спілкування у військовій сфері. Ці мовні одиниці зазвичай використовуються для позначення міжнародних організацій, обладнання та військової техніки (БПЛА— *VANT*, РЕБ — *GE*, дрон FPV — *drone FPV*, тощо). В іспанській мові надійними джерелами для перевірки коректного вжитку абрєвіатур є *Glosario de Términos Militares de Ministerio de Defensa de España* та *NATO Terminology Database*.

Під час перекладу текстів військової тематики варто враховувати на яку аудиторію спрямований текст. Наприклад, конкретними адресатами статутів, офіційних наказів та документації є кадрові військовослужбовці. У зв'язку з цим, такі тексти насичені військовою та військово-технічною термінологією, у той час як публіцистичні тексти мають велику кількість загальноновживаних та емоційно-забарвлених термінів. О. Нікіфорова влучно зазначає, що тексти військової тематики, крім свого змістового наповнення, зорієнтовані також на звернення до аудиторії, чим і має керуватись перекладач під час вибору мовленнєвих засобів для еквівалентного адекватного перекладу [Нікіфорова О.М., 2016, С. 301].

Проблематика перекладу військової емоційно-забарвленої лексики насамперед полягає у відсутності усталених лексичних відповідників, які могли б адекватно передати не лише денотативне значення, а й емоційно-експресивне забарвлення вихідної одиниці. Додатковим викликом є відсутність

спеціалізованих одномовних та двомовних глосаріїв і словників, які б систематизували емоційно-експресивну військову лексику. Водночас бракує узагальнених теоретичних досліджень і практичних рекомендацій із перекладу таких одиниць, що містили б приклади і алгоритми дій для перекладачів під час пошуку аналогічних емоційно забарвлених еквівалентів у цільовій мові. [Семенченко В.С., 2023, С. 336].

Однією з ключових труднощів для перекладачів є переклад неологізмів, які регулярно виникають у військовій сфері для позначення нових реалій. Ці мовні одиниці не стандартизовані словниками, а тому нерідко під час відтворення, перекладачу варто вдаватись до пояснювальних або адаптаційних стратегій перекладу. Під час перекладу неологізмів перед перекладачем постає ряд труднощів: відсутність прямих відповідників в іспанській мові, що призводить до проблеми перекладу безеквівалентної лексики.

У контексті повномасштабного вторгнення виникло багато лексичних неологізмів (повністю новоутворених лексем): *байрактарити*, *джавелінити*, *хаймарсити* — дієслова, утворені від назв зброї, зі значенням «знищувати ворога»; неологізми-жаргонізми для позначення знищення ворога: *відкобзонити*, *задвохсотити*, *затрьохсотити* (поранити ворога), неологізми, що походять від прізвищ політиків: *макронити* — висловлювати занепокоєння, без чітких дій вирішення проблеми; *шойгувати* — вдавати вигляд, що все відбувається як заплановано; *кімити* — зберігати оптимізм та віру, попри все погане; *кадирити* — видавати бажане за дійсне, тощо [Козинець І., 2023, С. 137]. Неологізми в контексті Російсько-української війни утворюються шляхом суфіксації та префіксації (*джавелінити*), словоскладання (*бандеромобіль*), аббревіації (апокопа, усічення, акроніми: *бумер*, *евак*), семантичної деривації (*бавовна*, *приліт*) та запозичень (*шахед*) [Іваненко Н.В., 18, 2024, С. 43].

Окремим блоком військової емоційно-забарвленої лексики вважаються й військові жаргонізми для позначення військової зброї та техніки: *бандеромобіль* — машина з національною символікою; *бумер*, *беха* — БМП, бойова машина піхоти; *таблетка* або *евак* — санітарний автомобіль, який використовуються як

медична машина; *калаш*, *калашмат* — автомат Калашникова; *карандаш* — осколковий снаряд для гранатомета РПГ-7; *маслята* — патрони; *мотолига* — МТ-ЛБ (бронетранспортер); *муха* — ручний протитанковий гранато мет; *сушка* — літаки-винищувачі типу Су; *тушка* — літаки-винищувачі типу Ту, тощо [АрміяІнформ, сл. укр.мови]. Варто зазначити, що ці лексеми можуть класифікуватись як неологізми, так і жаргонізми, адже вони є новотворами, однак в більшості вживаються лише в закритій групі військовослужбовців, що й аргументує їх приналежність до жаргонізмів.

Активно з'являються в українській сучасній реальності і семантичні неологізми — лексеми, що існували раніше, однак набули додаткових значень у зв'язку з війною: *бавовна* – вибух у Росії або на окупованих територіях; *приліт* – влучання ракети чи снаряду; *коридор/калідор* — безпечне місце під час обстрілів; *дискотека* – бойові дії або потужні атаки; *moned* — БПЛА «Shahed» тощо [АрміяІнформ, сл. укр.мови].

Для перекладу неологізмів в українських воєнно-політичних текстах ключовим є розуміння їх походження та використання правильної стратегії перекладу, що відображає рівень спеціальної лексичної компетентності перекладача [Нікіфорова О.М., 2023, С.327]. Транслітерація, транскрипція та калькування зберігають форму неологізма, однак не передають експресивність та стилістичне забарвлення лексем. Тому багато перекладачів вдається до гібридної стратегії: поєднання транскрипції та описового перекладу: «300» (*herido*), *banderomóvil (vehículo con símbolos patrióticos)*. Ми вважаємо такий перекладацький підхід найбільш доречним для відтворення неологізмів для цільової іспаномовної аудиторії, яка не має великих фонових знань про зазначені поняття та контекст вторгнення. У спосіб гібридного перекладу підвищується можливість збереження експресії та культурного забарвлення, а також відтворюється форма та зміст.

Узагальнюючи викладене, можна стверджувати, що проблема перекладу військової лексики полягає в її структурній, жанрово-стилістичній та прагматичній складності, що вимагає від перекладача вибору відповідного

гнучкого підходу для її адекватного відтворення. Найефективнішими способами є використання прямих еквівалентів, калькування, транслітерації, перекладу з експлікацією або адаптацією. Особливої уваги потребує переклад сленгу та неологізмів, які містять в собі емоційне й культурне навантаження: їх буквальне відтворення призводить до втрати експресії та конотативного значення, тому найдоцільнішим є культурно орієнтований або гібридний переклад. У випадку лексики, властивої інформаційній війні, перекладачеві необхідно дотримуватись зваженого, етично виваженого підходу, уникаючи посилення пропагандистського ефекту або спотворення змісту. Його завдання — залишатися неупередженим посередником, не дозволяючи власним переконанням впливати на передачу інформації. Таким чином, успішний переклад військової лексики вимагає не лише знання термінології, а й уважного врахування комунікативної мети, стилістичних особливостей і культурного контексту.

Таким чином, кожна категорія військової лексики викликає свої складнощі, що вимагає диференційованого підходу та методологічної послідовності у перекладацькій практиці. Серед основних проблем перекладу військової лексики з української на іспанську мову можемо виокремити відсутність у цільовій мові термінологічних відповідників, утворення неологізмів, які не є усталеними в іспанській мові, відтворення реалій Російсько-української війни та збереження експресивності емоційно-забарвленої лексики з урахуванням контексту.

1.3. Жанрово-стильові аспекти перекладу військово-публіцистичних текстів

Оскільки переклад військової лексики нерозривно пов'язаний із забезпеченням точності, зрозумілості та функціональної повноцінності військового дискурсу, адекватне відтворення військової лексики відіграє ключову роль не лише на рівні окремих мовних одиниць, а й у формуванні загального змісту цільового тексту. Від обраної перекладацької стратегії

залежить не лише точність передавання інформації, а й її сприйняття адресатом, що особливо важливо у військово-публіцистичній сфері.

Класифікація текстів військової тематики є широко варіативною та не до кінця унормованою. Для класифікації жанрів військових текстів здебільшого враховуються адресант, адресат та зміст повідомлення [Нікіфорова О.М., 2016, С. 296].

Найбільш усталеними класифікаціями текстів військової тематики є класифікації Г.М. Стрельковського та Л.Л. Нелюбіна. Г.М. Стрельковський виділяє 2 групи текстів: тексти інформаційного змісту та тексти, що регламентують життєдіяльність військ. До першої групи належать військово-наукові, військово-технічні, військово-інформаційні та військово-публіцистичні тексти, а до другої — військово-ділові тексти, статuti та настанови [Цит. за Нікіфорова О.М., 2016, С. 298].

Л.Л. Нелюбін виділяє 6 груп текстів: військово-художні, військово-публіцистичні, військово-політичні, військово-наукові, військово-технічні та акти військового управління (тобто військові документи). Однак науковець вважає, що військово-художні, військово-політичні та військово-публіцистичні матеріали належать до військових лише через свою тематичну спрямованість [Цит. за Нікіфорова О.М., 2016, С. 299].

У нашому дослідженні ми сконцентруємося на аналізі особливостей використання військової лексики у військово-публіцистичних текстах.

Серед сучасних науковців, що досліджували питання медіакомунікацій, військово-публіцистичних текстів та висвітлення подій військової тематики у військово-публіцистичних текстах можна виділити Н. Ф. Семен, В. М. Супрун, Т. М. Байдак, А. Ю. Тат'янченко, С.А. Бузько.

Публіцистичний стиль є одним з основних функціональних стилів, який використовується в галузі масової комунікації. Основними завданнями цього стилю є інформування, формування думки громадськості, вплив на думку громадськості, коментування та суб'єктивна оцінка подій з вираженням чіткої авторської позиції [Балабін В.В., 2020 С. 213]. Публіцистичний стиль широко

використовується майже в усіх сферах життя: політика, культура, спорт, побут, історія, тощо. До публіцистичного стилю належать новини, аналітичні статті, інтерв'ю, відеоблоги, репортажі, колонки.

У зв'язку з сучасною реальністю, в Україні набирають особливої популярності військово-публіцистичні тексти. Серед визначних особливостей, характерних для військово-публіцистичних текстів, виокремлюють: високий відсоток вживання запозичених лексичних одиниць та синтаксичних конструкцій, які стають визначальною ознакою військової публіцистики. Варто зазначити, що В.В. Балабін у своїй дисертації відзначає, що військово-публіцистичні тексти не є окремим жанром, а жанрово-стильовим різновидом військових текстів [Балабін В.В., 2020, С. 214-216].

Особливістю, яка відрізняє військово-публіцистичні тексти від інших жанрів військових текстів є суттєва різниця між мовностилістичними ресурсами та поєднання військової термінології з експресивно забарвленою публіцистичною образною мовою. У військовій публіцистиці широко вживається військова термінологія, офіційно-ділова мова, посилання на військові статuti та документи, розмовно-побутова лексика, сленг та жаргон.

У перекладі військових текстів варто застосовувати такий універсальний підхід: адекватно передавати комунікативну функцію, семантику, стиль та структуру військового тексту вихідної мови з обов'язковим урахуванням комунікативної ситуації, прагматичних аспектів, жанрово-стилістичних та узуальних норм цільової військової мови, що прийняті для відповідного жанру військових текстів [Балабін В.В., 2018, с. 70].

Іншою характерною рисою військово-публіцистичних текстів є акцент не лише на інформуванні, але й на розумінні суспільних процесів та подій, що відбуваються у світі, формуючи ставлення адресата до цієї події. Не останню роль у викладенні військово-публіцистичних текстів займає спонукання до дії та до аналізу поданої інформації. Нерідко військово-публіцистичні тексти створюються з метою інформаційно-пропагандистського впливу, викривлення реальності чи ідеологічного контролю [Балабін В.В., 2020, С. 216-218].

Отож, за В. В. Балабіном, військово-публіцистичний текст — жанрово стилевий різновид військового тексту, що формується в медійному просторі з метою інформаційного впливу на військовослужбовців [Балабін В.В., 2020, С. 218]. Ми не до кінця погоджуємось з цим визначенням, адже не вважаємо, що адресатами військово-публіцистичних текстів є виключно військовослужбовці. Провідну роль у правдивому висвітленні як війни в цілому, так і окремих обставин, відіграють саме військово-публіцистичні тексти, адресатами яких є як фахівці різних галузей: аналітики, вчені, політики, так і пересічні громадяни.

В останні роки публіцистичний стиль проходить глобальну зміну у вигляді переходу у соціальні мережі та діджиталізації. Це призводить до скорочення обсягів публіцистичних текстів, важливості емоційності заголовку та візуального супроводу тексту. В умовах повномасштабної війни інформування та вплив на громадську позицію та на міжнародну спільноту відбувається через онлайн-медіа та такі платформи як Instagram, Facebook, Telegram, YouTube та Tik Tok.

Т. М. Байдак, Є. А. Пряхіна та В. О. Болотова аналізують кількість публікацій про війну в Україні в іспанських онлайн-медіа «20 Minutos», «La Voz de Galicia», «El Correo» і «La Vanguardia». Авторки прослідкували стрімке зниження кількості публікацій у 2024 році у порівнянні з 2022 роком (у 2022 р. - 323, у 2024 - 157 публікації). Серед цих публікацій найбільший відсоток займають короткі новини та повідомлення — 71%; великі аналітичні статті — 13%, репортажі — 16%, у 9 % з яких представлено експертну думку [Байдак, Т. М., 2024, С. 213].

Вагомою частиною дослідження стала тема термінів, що використовувались для відтворення подій в Україні. Отож, найбільш частотними для вживання стали такі непрямі номінації для позначення Російсько-української війни: «*guerra*» (війна), «*guerra de putin*» (війна путіна), «*guerra en Ucrania*» (війна в Україні), «*guerra de Ucrania*» (українська війна), «*guerra civil*» (громадянська війна), «*agresión militar*» (воєнна агресія),

«invasión» (вторгнення), «*crisis*» (криза), «*conflicto*» (конфлікт), «*guerra entre Rusia y Ucrania*» (війна між Росією та Україною) [Байдак, Т. М., 2024, С. 213].

Можемо зробити висновок, що характерною рисою медійного стилю є використання загальноновживаних фраз-кліше, які відіграють ключову роль у сприйнятті інформації читачем у поєднанні з військовою термінологією, військово-технічною термінологією та емоційно-забарвленої військової лексики. Однією з проблем медійного функціонального стилю є добір невідповідних термінів, непрямих номіналізацій та евфемізмів з метою нейтралізації або навпаки акцентування певної події, що нерідко призводить до викривлення, замовчування або спотворення інформації. Систематичне використання евфемізмів у перекладі може істотно впливати на прагматику тексту й сприйняття образу війни в цілому. Послідовна практика вживання більш політкоректних термінів може свідомо або несвідомо приховувати реальний характер перебігу військових дій. Завдання перекладача полягає не лише у виборі належних засобів відтворення зазначених явищ, а й у критичній оцінці їх прагматичної функції: чи зберігають вони точність і прямоту висловлювання, чи навпаки призводять до викривлення змісту. Основна функція перекладача військово-публіцистичних текстів полягає в адекватному та неупередженому відтворенню воєнної реальності.

1.4. Методологія вибірки перекладів зі співвідносних текстів

Для досягнення мети дослідження та якісного аналізу особливостей сучасної військової лексики у контексті Російсько-української війни, в дипломній роботі застосовано метод співставного аналізу на основі перекладів українськомовних статей іспанською, а також вибірки співвідносних текстів з української та іспанської преси у зв'язку з недостатньою кількістю прямих перекладів з української на іспанську мову, необхідних для повноцінного пошуку способів відтворення військової лексики іспанською мовою.

До корпусу досліджуваних текстів належать іспаномовні та українськомовні статті провідних інформаційних агенцій та медіа, які

висвітлюють військові події на тематику Російсько-української війни. Іспаномовний підкорпус складається з перекладів статей видавництва Укрінформ, Ukraïner, а також з оригінальних статей та аналітичних матеріалів з таких іспаномовних джерел: El País, Infobae, BBC Mundo, El Independiente, La Voz, Telecinco.

Вибір співвідносних текстів базувався на таких критеріях:

1. тематична релевантність: статті, які висвітлюють перебіг подій повномасштабного вторгнення та інформують адресатів про загальну ситуацію в Україні під час війни;
2. наявність характерної військової лексики, зокрема неологізмів, військової термінології та термінів ідеологічної війни, що виникли під час війни або набули нового семантичного значення;
3. співвідносність текстів: для здійснення порівняльного аналізу українські та іспанські тексти повинні бути близькими за тематичним спрямуванням, стилем та датою публікації задля актуальності дослідження
4. авторитетність та надійність джерел для забезпечення достовірної інформації.

Збір матеріалів здійснювався шляхом цілеспрямованого пошуку на онлайн-платформах з застосуванням контекстуального та семантичного аналізу та аналізу колокацій. Такий підхід дозволив впевнитись в денотативній еквівалентності українських та іспанських мовних одиниць. Для подальшої перевірки правильності відтворення військової лексики застосовувались такі лексикографічні джерела: військові глосарії, словники та стандарти НАТО.

Порівняльний аналіз співвідносних текстів та оригіналів з перекладами виконувався на рівні текстових сегментів (словосполучень, речень), щоб прослідкувати способи перекладу, стилістичні особливості, конотативні та культурно-семантичні адаптації під час перекладу військової лексики.

Обрана методика аналізу співвідносних текстів забезпечує комплексне та системне дослідження перекладних і неперекладних одиниць у

військово-публіцистичних текстах та подальшому аналізу специфіки відтворення військової лексики у двомовному медіа-дискурсі.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ I

У першому розділі було проаналізовано ключові теоретичні аспекти, пов'язані з перекладом військової лексики у військово-публіцистичних текстах на тему Російсько-української війни. Дослідження теоретичних праць з перекладознавства та термінознавства продемонструвало, що у зв'язку із розгортанням збройних конфліктів у світі, зокрема Російсько-української війни в Україні, переклад військової лексики набуває особливої актуальності. Військова лексика — це комплексна багаторівнева система, яка об'єднує термінологію, військово-технічну термінологію, усталені та новостворені аббревіатури, емоційно-забарвлену лексику та військово-політичну лексику (топоніми та терміни інформаційної війни).

Детальна класифікація та групування категорій військової лексики за тематичним, функціональним, термінологічним та конотативним принципом сприяє розумінню жанрово-стильової специфіки організації військово-публіцистичних текстів, вибору правильної стратегії перекладу для адекватного відтворення військових одиниць та подальшій уніфікації та науковій стандартизації військової лексики у міжкультурному та міжнародному контекстах.

Зроблені висновки створюють методологічне підґрунтя для подальшого практичного аналізу в наступному розділі.

РОЗДІЛ II. ШЛЯХИ ВІДТВОРЕННЯ ВІЙСЬКОВОЇ ЛЕКСИКИ В УКРАЇНСЬКО-ІСПАНСЬКОМУ ПЕРЕКЛАДІ

2.1 Способи відтворення сучасної військової термінології

Вживання традиційної військової термінології в іспаномовних та українськомовних медіа в контексті Російсько-української мови є частотним, а тому проблема її перекладу та уніфікації термінів всередині терміносистеми є особливо актуальною.

2.1.1. Способи перекладу традиційної військової термінології

Під час дослідження ми виявили, що одним із ключових способів перекладу традиційної військової термінології, представленої в українських та іспаномовних статтях, є використання еквівалентів — термінів з усталеними відповідниками в обох мовах. Нижче наводимо приклади термінів, які часто вживаються в інформаційних та аналітичних статтях іспанської та української преси, зазначаючи групи, до яких належать вказані терміни відповідно до Єдиного класифікатора предметів постачання НАТО. :

1. 10 група Єдиного класифікаторі предметів постачання НАТО «Озброєння»: ствольна артилерія — *artillería de tubo* [El Debate, 20.03.2023]; гармата — *cañon* [Military, 05.05.2023]; кулемет ПКТМ — *ametralladora PKTM* [Military, 05.05.2023];
1. 12 група «Засоби управління вогнем»: мушка — *punto de mira*; цілик — *alza*; приціл — *mira*;
2. 13 група «Боеприпаси та вибухові речовини»: тротил — *TNT*; артилерійський снаряд — *un proyectil de artillería*; протипіхотна міна — *una mina antipersona* [Ukrinform, 15.04.2025];
3. 14 група «Ракети керовані»: протиповітряна оборона — *las defensas aéreas* [Ukrinform, 10.04.2025];
4. 15 група «Апарати повітряно-космічні та елементи конструкції їх корпусів»: безпілотні літальні апарати (БПЛА) — *vehículos aéreos no tripulados* [HuffPost, 27.05.2025];

5. 23 група «Апарати на повітряній подушці, бойові колісні та гусеничні машини, транспортні засоби, причепи»: танк - *carro/tanque* [El Debate, 20.03.2023]; бойова машина піхоти БМП-3 — *vehículo de combate de infantería BMP-3* [Militaryni, 05.05.2023];
6. 58 група «Апаратура зв'язку, виявлення і когерентного випромінювання»: системи радіоелектронної боротьби (РЕБ) — *sistemas de guerra electrónica* [HuffPost, 27.05.2025].

Найбільш вживаними способами перекладу абревіатур є:

- прямий еквівалентний переклад («Радянська/російська бойова машина піхоти БМП-3 озброєна 100-міліметровою гарматою – пусковою установкою 2А70 з 30-міліметровою автоматичною гарматою 2А72 та 7,62-міліметровим кулеметом ПКТМ») [Militaryni, 04.05.2023] — «*El vehículo de combate de infantería ruso-soviético BMP-3, está armado con un cañón de 100mm, un lanzador 2A70, un cañón de 30 mm 2A72 y una ametralladora PKTM de 7,62mm de calibre*» [Militaryni, 05.05.2023];
- гіпонімічний переклад («Машина призначена для транспортування особового складу до переднього краю...») [Militaryni, 04.05.2023] — «*El blindado está diseñado para transportar a los infantes hasta la línea de combate...*» [Militaryni, 05.05.2023]; («потрібно 0,8–1 кг тротилу в шаашках...») — «*se necesitan de 0,8 a 1 kg de TNT en granadas*») [Ukrinform, 15.04.2025], [Ukrinform [esp], 15.04.2025];
- гіперонімічний переклад («Корпус ВНП, для якого використали мінімальну «дозу» пластиду...») [Ukrinform, 15.04.2025] — «*La carcasa del artefacto explosivo, para el que se utilizó una “dosis” mínima de explosivos plásticos, está intacto...*», [Ukrinform [esp], 15.04.2025]; («Однак підрозділи Сил оборони не дали йому просунутись уперед») [Ukrinform, 19.12.2024]— «*Sin embargo, las unidades de las Fuerzas de Defensa no le permitieron seguir avanzando*» [Ukrinform,[esp] 20.12.2024])
- функціональний переклад із термінологічною адаптацією: «вибухонебезпечні предмети (ВНП)» — «*artefactos explosivos*» (адаптація

до термінологічної норми цільової мови та редуція аббревіатури)); «кумулятивні пристрої» — «*un método de carga hueca*», «*el método acumulado*» (множинність перекладу: описовий переклад з термінологічною адаптацією та калькування); «кумулятивні пристрої» — «*dispositivos de carga hueca*» (адаптоване калькування); «протипіхотна міна «Пелюстка»» — «*la mina antipersona PFM-1*» (термінологічна заміна неофіційної назви на офіційний номенклатурний код) [Ukrinform, 15.04.2025], [Ukrinform [esp], 15.04.2025];

- калькування («Російська армія минулого тижня вперше використала для удару по Харкову *FPV-дрон з бойовою частиною на базі РПГ*» [Ukrinform, 26.05.2025] — «Lo que ha sobrevolado la ciudad ucraniana es un *dron FPV* armado con *cabeza de RPG*» [Global, 27.05.2025]);
- описовий переклад («Сили оборони відбили спробу розширити *плацдарм* біля річки Оскіл...» [Ukrinform, 19.12.2024] — «Fuerzas de Defensa repelen un intento de ampliar *la cabeza de puente* cerca del río Oskil» [Ukrinform [esp], 20.12.2024]).

Оскільки значну частину військової термінології становлять аббревіатури, доцільно розглянути й особливості їх перекладу. Основними способами перекладу аббревіатур є:

- використання усталеного відповідника (при наявності усталених відповідників у мові перекладу: НАТО (Північноатлантичний договірний альянс) — *OTAN (La Organización del Tratado del Atlántico Norte)*; РЕБ (Радіоелектронна боротьба) — *GE (Guerra Electrónica)* [United24Media, 10.04.2025];
- калькування з утворенням аббревіатури від кальки: БПЛА (Безпілотний літальний апарат) — *VANT (Vehículos aéreos no tripulados)*; БМП (бойова машина піхоти) — *VCI vehículo de combate de infantería*; КАБ (Керована авіаційна бомба) — *BAG (Bomba Aérea Guiada)*;

Однак також прослідковуються випадки, коли аббревіатури не передаються в іспанському перекладі. Здебільшого це стосується

українських аббревіатур-реалій, що позначають військово-адміністративні організації: «системою цікавляться різні підрозділи *НГУ* та *ЗСУ*, зокрема, «Спалах» передавали у «*Харптію*»» [Ukrinform, 15.04.2025] —«...varias unidades de *la Guardia Nacional* y de *las Fuerzas Armadas de Ucrania* están interesadas en el sistema. En particular, Spalakh ya fue entregado a la *brigada Khartiia*» [Ukrinform [esp], 15.04.2025]. У наведеному прикладі відбувається редукція аббревіатури та додавання лексеми *brigada* для кращої адаптації реалії до норм цільової мови;

- транслітерація (за відсутності прямого еквівалента перекладач може вдаватись до транслітерації акронімів та аббревіатур: РПГ (ручний протитанковий гранатомет) — *lanzagranadas RPG* [HuffPost, 27.05.2025]; СБУ (Служба безпеки України) — *SBU (El Servicio de Seguridad de Ucrania)* [Ukrinform, 08.10.2022];
- переклад з експлікацією (відтворення лексичних одиниць та додавання додаткового пояснення: ПК (пістолет-кулемет) – *PM (pistola ametralladora)*). Однак часто вживається термінологічний еквівалент *subfusil* [HuffPost, 27.05.2025], без аббревіатури; Центр протидії дезінформації РНБО – *Centro para la Lucha contra la Desinformación del Consejo de Seguridad Nacional* [Ukrinform [esp], 15.04.2025] (повна експлікація без збереження невідомої для іспанського читача аббревіатури РНБО);
- переклад з адаптацією: РСЗВ (реактивна система залпового вогню) – *MRL (sistema múltiple de lanzamiento de cohetes)* [Ukrinform, 08.10.2022]. Це приклад описового перекладу з адаптацією до міжнародної номенклатури та збереженням інтернаціональної англійської аббревіатури *MRL (Multiple Rocket Launcher)*;
- збереження без перекладу, інтернаціональних аббревіатур: дрон FPV — *drone FPV* [HuffPost, 27.05.2025].

Можна підсумувати, що найбільш вдалимими стратегіями перекладу аббревіатур з української на іспанську мови є пряма еквівалентність та переклад

з експлікацією за умови, якщо це дозволяє жанрово-стильова приналежність тексту. У випадку перекладу реалій без усталеного відповідника, доцільним є використання транслітерації з коротким поясненням або редукція реалії, невідомої читачеві цільової мови.

Оскільки специфічний різновид військово-технічної термінології становлять номенклатури з чітко закріпленими найменуваннями, їх переклад потребує окремого аналізу. Під час дослідження способів перекладу військово-технічної термінології, зокрема номенклатур, ми виявили такі способи перекладу:

- транслітерація: БМП-3 — *BMP-3*, БМ-21 «Град» — *BM-21 Grad*;
- транслітерація із додаванням пояснення: винищувачі Су-27 — *Sukhoi Su-27*, «МіГ-29» — *El Mikoyan-Gurevich MiG-29*; Ту-95, Ту-22 — *El Túpolev Tu-95, El Túpolev Tu-22*;
- збереження оригінальної англomовної форми: *Mirage 2000, F-16*.

Можемо підсумувати, що номенклатури є неперекладними одиницями термінології. Результат нашого дослідження підтверджує спостереження Т.Р. Кияка щодо термінологічних аспектів перекладу: «номенклатури залишаються в оригіналі»; «назви латиною не перекладаються й залишаються в первісному вигляді» [Кияк Т.Р. , 2007, С. 107]. Тим не менш, вони можуть супроводжуватись додатковим поясненням в іспанській мові, особливо у текстах військово-публіцистичних жанрів, задля введення в контекст пересічних читачів без додаткових фонових знань.

2.1.2. Способи перекладу військових неологізмів

Військові неологізми, які виникли внаслідок Російсько-української війни, використовуються для позначення юридичних, суспільно-політичних та морально-етичних концептів. При перекладі цих термінів з української мови на іспанську спостерігається варіативність, обумовлена жанровою специфікою, комунікативною метою та рівнем усталеності відповідників у цільовій мові.

Одним із найуживаніших термінів є «збройна агресія», що регулярно з'являється в українському публіцистичному та правовому дискурсі. В іспанській мові найчастіше відтворюється калькою **agresión armada**: «*Ucrania decretó el estado de emergencia y acusó a Rusia de agresión armada por el reconocimiento de los separatistas*» [Infobae, 23.02.2022]. У деяких джерелах вживається синонімічний варіант **agresión militar**, однак цей еквівалент є дещо ширшим за змістом і менш юридично маркованим: «*¿Cómo comenzó la agresión militar de Rusia contra Ucrania: Donbás*» [Ukraine.ua, 2022].

Іншим прикладом термінологічної кальки є «злочин агресії», який відтворюється в іспанській мові як **crimen de agresión**. Цей термін активно використовується у правничому дискурсі, зокрема в публікаціях про діяльність Міжнародного кримінального суду та перспективи створення Спеціального трибуналу щодо злочину агресії проти України. Важливо звернути увагу на вживання слова **agresor** — номіналізованого похідного терміна від **agresión**, який в умовах Російсько-української війни набув спеціального значення у військово-публіцистичних текстах та функціонує як стигматизоване означення Російської Федерації. «*...ha celebrado los pasos para crear el denominado Tribunal Especial para el Crimen de Agresión contra Ucrania, "para que cualquier potencial agresor se lo piense dos veces"*» [HuffPost, 09.05.2023]. У деяких випадках вживається також ширший синонімічний еквівалент — **crimen contra la paz** («злочин проти миру») [El País, 31.03.2022], що демонструє більш узагальнений підхід до трактування воєнних злочинів.

У текстах, пов'язаних з діяльністю міжнародних організацій, часто трапляється вислів «Тимчасово окуповані території України»: «*La Asamblea General dedica una sesión a los "Territorios temporalmente ocupados en Ucrania"*» [МАЕС, 23.02.2022]. Написання терміна в лапках має виразну ідеологічну функцію: підкреслює тимчасовий характер окупації та ставить під сумнів її легітимність.

Неологізм «реінтеграція окупованих територій» перекладається іспанською калькованим контекстуалізованим варіантом **reintegración de**

territorios ocupados: «...desarrollar un plan para la implementación de la Estrategia para la **de-ocupación y reintegración de la Crimea ocupada temporalmente**» [Ukrinform]. У статті також з'являється переклад терміну *de - ocupación*, який є калькою українського широковживаного терміну «деокупація». Його написання не відповідає нормам іспанського правопису та усталеному відповіднику *desocupación* [RAE], однак така позиція редакції щодо перекладу слугує способом мовного маркування української позиції в міжнародному політичному контексті.

Іншою категорією військових неологізмів є новотвори для позначення зброї. До неологізмів, утворених шляхом семантичної деривації належать неформальні назви дронів: «дрон-камікадзе», «пташка», «мопед», «Шахед». У іспаномовних статтях з'являються варіанти перекладів *drone kamikaze* (транслітерація), *pájaro* (калькування), *Shahed* (транслітерація). Нерідко під час перекладу на іспанську мову застосовується гіперонімічний переклад: «дрон-камікадзе "Шахед"» перекладається як «drone», однак також існують випадки транслітерації: «*Rusia atacó Kyiv y otras ciudades con los llamados "drones kamikazes" que provocaron varias explosiones en la capital ucraniana este lunes*» [BBC MUNDO, 17.10.2022].

Можемо підсумувати, що аналіз способів перекладу військових неологізмів засвідчує поєднання стратегій калькування, контекстуальної адаптації та використання прецедентних термінів. Ці підходи забезпечують точну передачу змісту, збереження термінологічної належності й відповідність комунікативним нормам іспаномовного правничого й публіцистичного дискурсу.

2.1.3. Способи перекладу конотативно маркованої термінології

З початком повномасштабного вторгнення Росії, багато термінологічних одиниць набуло яскраво забарвленого конотативного значення. Наприклад, лексичні одиниці для позначення зброї нерідко відіграють не лише номінативну технічну функцію, але й символічну емоційну. Особливо ілюстративними є

приклади зброї західного виробництва: «Джавелін» (*Javelin*) та «Байрактар» (*Bayraktar*), яка активно постачалась на початку вторгнення. У медійному та суспільному дискурсі України ці терміни перетворилися на емблему спротиву, «зброю перемоги» та символ міжнародної підтримки України. Їхнє вживання супроводжується позитивними конотаціями героїзму, технологічної переваги та залишили свій відбиток в культурі, фольклорі та сатирі війни. «Байрактар» став назвою популярної пісні, а «Джавелін» — об'єктом інтернет-мемів та візуальної сакралізації («Свята Джавеліна»). Ці приклади демонструють перехід термінів з технічного на культурно-семіотичний рівень («Сміливий та войовничий: як змінився легендарний **Байрактар** з Київського зоопарку ...Тваринка дуже любить поїсти і спілкуватися з сестрою **Джавеліною**» [ТСН, 09.03.2023]).

З погляду перекладу, при перекладі конотативно маркованої термінології перед перекладачем постає завдання перекладу денотативного значення (протитанковий ракетний комплекс *Javelin* та безпілотник *Bayraktar*) та пояснення конотативного. В українських статтях ми зустрічаємо оригінальний англійський варіант та його транслітерацію українською мовою, а також гіперонімічні конотативно забарвлені відповідники: «літачки» («Тільки з 24 лютого Міноборони поставило на озброєння наших військових до півсотні «літачків»...» [Militarnyi, 28.06.2022]). Іспанською мовою ж знайдено лише варіанти транслітерації терміну з англійської мови («Десантники показали, як із **Javelin** нищать ворожу техніку в районі Мар'їнки» [Ukrinform, 28.02.2023] — «Desde el punto de vista militar, fueron millares los misiles contra carro **Javelin** y *NLAW* que estaban cogiendo polvo en los polvorines useños y británicos» [El debate, 20.03.2023]). Обмеженість синонімічного ряду для перекладу конотативно маркованої термінології в іспанській мові зумовлена тим, що носії іспаномовного середовища переважно не спостерігають і не мають безпосереднього досвіду взаємодії з відповідними об'єктами, що призводить до відсутності в мові спеціалізованих номінацій, заснованих на їх візуальних або акустичних характеристиках.

Отже, аналіз способів перекладу традиційної військової термінології та конотативно маркованої термінології виявив дієві стратегії: еквівалентний переклад, калькування, експлікація та транслітерація. Застосування конкретної стратегії залежить від жанру тексту, контексту, ступеня усталеності терміна в мові перекладу та особистого рішення перекладача. Особливої уваги потребує переклад абрєвіатур і номенклатур, що зазвичай характеризуються своєю неперекладністю й потребують пояснень. Крім того, конотативно маркована лексика, яка виникла у медійному дискурсі внаслідок війни, вимагає особливого підходу перекладу. Ключовою складністю перекладу конотативно маркованої термінології, зокрема для позначення зброї, є збереження термінологічного значення у поєднанні з контекстуальним підсиленням. Отже, переклад військової термінології — це не лише мовний, а й культурно-семіотичний процес.

2.2. Специфіка перекладу військових неологізмів та сленгу

У процесі перекладу військових-публіцистичних текстів особливу складність становить переклад неологізмів та термінів, які виникли внаслідок сучасних військових конфліктів, зокрема Російсько-української війни. Ці мовні одиниці мають виразне національне, ідеологічне або культурне забарвлення, відображають нові реалії бойових дій, інформаційні виклики, а також — гумор та іронію. У даному підпункті розглядаються основні способи вираження подібних лексичних одиниць в іспанському перекладі, з урахуванням прагнення передати зміст, форму і конотацію оригіналу.

Під час дослідження статей в іспанській пресі ми виокремили такі категорії неологізмів: неологізми ідеології, емоційно-забарвлені неологізми та неологізми перебігу військових дій.

2.2.1. Відтворення ідеологічно маркованої лексики

Одним із прикладів неологізмів ідеології є акронім «*рашизм*», утворений шляхом телескопії (поєднання частин лексем «Росія» та «фашизм»), що в іспанських медіа відтворюється як «*ruscismo*» або «*rusismo*».

Термін «рашизм» є широковживаним в українських медіа для показу агресивної політики РФ, адже з травня 2023 року Україна офіційно визнала рашизм державною ідеологією Росії [ВР України, 02.05.2023]. В іспанській мові немає прямого відповідника цього терміна, а тому застосовується схожа схема перекладу, що й українською: корінь «-rus» та суфікс «-ismo», одним із вжитків якого є утворення назв ідеологій.

Згідно з дослідженням О. Селіванової, телескопія — особливий тип компресивного словоскладання шляхом поєднання двох слів, що перебувають у сурядному зв'язку початкової частини першого слова та кінцевої другого [Селіванова О.О., 2010, с. 721].

Можна зробити висновок, що і в іспанській, і в українській мові неологізми «рашизм» та «*ruscismo*» слотовірно нагадують лексему «фашизм», що посилює їхню негативну конотацію, асоціюючи сучасну російську агресію з тоталітарними ідеологіями ХХ століття: «*"Ruscismo": así define Ucrania la guerra desatada por Rusia*» [DW, 10.05.2023]). Отже, еквівалентність між оригіналом та перекладом проявляється на денотативному та конотативному рівні, але й на морфологічному.

Широковживаними в іспаномовному медійному дискурсі є неологізми «неонацизм», «денацифікація» та «демільтаризація». Під час дослідження ми виявили, що вони переважно вживаються у статтях, написаних на основі інформації з російської пропаганди, що є частиною інформаційної війни. Існують прямі відповідники термінів іспанською мовою: *neonazismo*, *desnazificar/ desnazificación*, *desmilitarización*.

Терміни «*neonazismo*» та «*neonazi*» активно використовується у російській пропаганді та поширюється в іспанському медіапросторі через такі інформаційні агентства як *Sputnik* або *RT*, щоб очорнити ЗСУ, бригаду «Азов» та Україну загалом. Термін «*neonazismo*» має чітке визначення в словнику: «*Movimiento político e ideológico, posterior a la Segunda Guerra Mundial, que reivindica las doctrinas y prácticas del nazismo*» [RAE]). Однак ми вважаємо, що цей термін виступає семантичним неологізмом в контексті

Російсько-української війни. Таким чином виникає проблема поширення дезінформації в міжнародній спільноті та прикладу використання терміна як інструменту ідеологічного тиску.

Термін «денацифікація» активно використовувався в медіа як спосіб виправдання вторгнення в Україну. Оскільки іспанська мова тяжіє до тенденції вербального вираження дій та процесів, то в іспанській пресі спостерігається активне використання дієслівної лексики (*desnazificar*). У багатьох медіа, як-от у BBC Mundo, його зазвичай подають у лапках або з контекстуальним застереженням щодо достовірності, демонструючи його пропагандистське походження: «*Una de las metas declaradas por Moscú era la 'desnazificación' de Ucrania*» [BBC News Mundo, 26.02.2022].

Термін «*desmilitarización*» широко вживається в міжнародному праві та в політичному дискурсі загалом. На відміну від «*desnacificación*», «*desmilitarización*» має нейтральне лексичне значення, але в контексті Російсько-української війни термін наповнений новим пропагандистським змістом, а отже теж може вважатись семантичним неологізмом. У російській ідеологічній риторичі «*desmilitarización*» означає повне роззброєння України та ліквідацію оборонного потенціалу України.

Українське видання Ukraïner у статті «*Як Росія русифікувала схід України*» [Ukraïner, 05.11.2022], [Ukraïner (esp.), 03.04.2024] аналізує політику системної русифікації сходу України, поширення ідей спільного походження та штучне нав'язування російськості регіонам. В іспанському перекладі статті використовуються такі відповідники: зросійщити/русифікувати — *rusificar* (морфемна калька з використанням каузативного дієслівного неологізму з суфіксом -*ficar*, що означає «уподібнити до російського»). Попри те, що в RAE вже присутнє визначення неологізму: «*comunicar las costumbres rusas; tomar las costumbres rusas*» [RAE]), ми вважаємо, що це визначення не передає конотацію насадження ідеології); русифікація — *rusificación* (віддієслівна номіналізація); деукраїнізація — *desucranización* (калькування та пряма морфемна відповідність оригіналу), російськість — *rusianidad*

(лексико-семантична трансформація із використанням суфіксального моделювання за допомогою суфікса *-idad*, тобто аналогу суфікса *-ість* в українській мові. Обидва суфікси використовуються для позначення національної належності та етнічної тотожності, що нав'язується російськими політичними механізмами); підживлювати ідею про «адін народ» — *fomentar la idea de «un solo pueblo»*; «ісконно руская територія» — «*territorio originariamente ruso*» (семантичний переклад із стилістичною нейтралізацією. В оригіналі присутня графічна транскрипція з російської та фонетичне спотворення російських ідеологічних кліше про «один народ» та «історичну належність» для наголошення на фальшивості пропагандистських тез. Іспанські відповідники «*un solo pueblo*» та «*territorio originariamente ruso*» адекватно передають буквальне значення, однак не відтворюють стилістичну маркованість, прагматичний та ідеологічний зміст оригіналу, емоційно-іронічний відтінок та висміювання російської риторики. Можемо узагальнити, що переклад забезпечує семантичну точність на рівні денотату, однак не зберігає конотативного значення та ідеологічного навантаження оригіналу.

Іншими неологізмом ідеології, що активно використовуються в пресі, є лексеми з використанням прізвища російського президента В. Путіна. Одним з прикладів є «*путінізм*» — авторитарний політичний режим в РФ в період президентства В. Путіна. У аналітичній статті «*Ante el Holo-Mordor*» використовується калькований варіант: «*el Putinismo*» [El Independiente, 03.03.2024]. Вважаємо, що дана калька з адаптацією за допомогою використання типового для іспанської мови суфікса *-ismo* є вдалою опцією в межах політичного дискурсу. Крім того, у перекладі зберігається негативна конотація ідеології та передається ідея авторитарного режиму, імперіалізму та централізації влади.

Новотвори, що виникають під час Російсько-української війни, найактивніше формуються в українській мові, однак в інших мовах, зокрема іспанській, теж з'являються конотативно марковані неологізми, які

відображають політичні реалії та суспільні настрої. Вартим уваги є експресивний неологізм «*Putinistán*», який вживається в інтерв'ю, політичних коментарях та у назві книги іспанського журналіста Хав'єра Коласа. Цей неологізм не є часто вживаним, однак він передає іронічно-критичне значення: означення Росії як держави з авторитарним режимом президента Путіна та системи, де панує пропаганда, репресії та мілітаризм. Для цього використовується прізвище російського президента Putin та суфікс *-istán*, характерний для назв пострадянських країн (*Turkmenistán*, *Kazajistán*, тощо). В українському перекладі використовується адаптована калька терміна: *Путіністан* [ТСН, 05.06.2022]. Такий переклад зберігає лексико-семантичну структуру та передає іронічно-сатиричну конотацію неологізму.

Пейоративний неологізм-акронім «*Путлер*», утворений шляхом телескопії, використовується для найменування президента РФ. Компонентами лексеми є прізвища Путін та Гітлер. Іспанський варіант неологізму «*Putler*» [LaVoz, 01.03.2022] передається за допомогою транскрипції, зберігаючи і зміст, і звучання оригіналу. Зберігається також і конотація терміну: провести історичну паралель з Гітлером, тим самим наголосивши на агресивній зовнішній політиці Росії під керівництвом президента Путіна, придушенні опозиції та закріпленні авторитарного режиму.

Отже, проаналізувавши способи перекладу ідеологічно маркованих неологізмів, можемо узагальнити, що в іспанській мові вони найчастіше передаються суфіксальної та префіксальної морфемної кальки з української. Зазначені способи перекладу забезпечують збереження денотативного значення оригіналу, однак з огляду на контекст перекладу, калька іноді призводить до пом'якшення або нейтралізації конотативного (ідеологічного) забарвлення лексичних одиниць у цільовому тексті.

2.2.2 Відтворення емоційно-забарвлених неологізмів

У контексті Російсько-української війни в українському медіапросторі з'явилася також низка емоційно забарвлених неологізмів, що використовуються

для позначення агресора: *рашисти, орки, русня, ватники, чмоні, мобіки, ваньки* та інші. Ці лексеми виконують не лише номінативну, а й експресивно-оцінну функцію. Нерідко вони є семантичними неологізмами, адже вже наявні в словниках неологізми наділяються додатковими значеннями в певному контексті, у нашому випадку — у контексті Російсько-української війни.

Наприклад, «*ванька*» в словнику сучасного українського сленгу має визначення «дурник» [Сл. суч. укр. сленгу, 2006], однак з 2022 року широко використовується в українському публіцистичному дискурсі для позначення росіян.

Іншим прикладом є неологізм «*орки*», що використовується для позначення нелюдських, жорстоких істот та походить з трилогії Дж. Толкіна «Володар Перснів». З 2022 року в українських ЗМІ цей сучасний семантичний неологізм використовуються для позначення агресора.

Вартим уваги є семантичний неологізм «*Mordor*», який використовується для позначення Росії. Це вигадана локація з трилогії Дж. Толкіна, яка у сучасному медійному контексті вживається для метафоричного позначення РФ як мілітаризованої імперії зла та ворога усього цивілізованого світу. Ця власна назва існує, як в українській, так і в іспанській мові, а тому для перекладу застосовується транскрипція [El Independiente, 03.03.2024].

В іспанських співвідносних аналітичних статтях ці неологізми відтворюються або з повним збереженням змісту та експресії, або з частковою чи повною нейтралізацією. Наприклад, неологізми «*орки*» та «*русня*», перекладаються дослівно як «*orcós*» та «*rusnia*». У матеріалах видання Noticias Latam (2024) вжито саме ці форми, що дозволяє передати ворожу риторику та вказує на намагання зберегти стилістичну експресивізацію. Відповідник «*orcós*» є усталеним в іспанській мові, а переклад «*rusnia*» — транслітерація зі збереженням негативної конотації.

Цікавим є випадок перекладу неологізмів «*мобіки*» та «*чмоні*», що походять від інтернет-сленгу (від «чмо» — вульг., підла, ненадійна людина [Сл. суч. укр. сленгу, 2006]). Ці неологізми застосовуються для зневажливого опису

недосвідчених та недостатньо підготовлених до воєнних дій мобілізованих росіян. Іспанською мовою ці неологізми перекладаються як «*mobiki*» або «*chmobiki*», іноді з поясненням: («*chmo*» es un insulto similar a idiota») [SwissInfo, 24.05.2025]. Таким чином, перекладач зберігає як фонетичну форму, так і прагматичне навантаження, використовуючи описовий переклад.

Інший приклад — «*ватник*», який в українському публіцистичному дискурсі позначає збірний образ прихильників російського режиму та осіб з проросійськими поглядами. В іспанських ЗМІ цей термін перекладається як за допомогою транслітерації (*vatnik*), так і за допомогою використання адаптованих еквівалентів «*putinista*» або навіть «*putinejo*», що виконує ключову роль у збереженні зневажливого образу [Telecinco, 01.03.2022], [El Español, 28.11.2024]. Попри творчий переклад та лексичну невідповідність, таке перекладацьке рішення сприяє збереженню конотації негативної оцінки та іронії, притаманної оригіналу. Варіант «*putinejo*» є більш емоційно-забарвленим та пейоративним через використання суфікса *-ejo*, який формує зневажливе звучання іспанською мовою.

Щодо більш усталених термінів, як-от «*окупанти*», переклад зазвичай зводиться до «*militares rusos*» або «*fuerzas rusas*», що свідчить про тенденцію до нейтралізації в офіційній або міжнародній пресі та створення загального образу російський солдатів [Ukrainer (esp.), 03.04.2024].

Іншим прикладом емоційно-забарвленого неологізму-реалії є «*привид Києва*», який в іспанських джерелах передається калькою *Fantasma de Kiev*. Такий переклад зберігає денотативну точність і конотативний підтекст — узагальнений образ українського захисника неба, що виконує функцію піднесення бойового та національного духу. Калькування є вдалим вибором для збереження узагальненого образ воїна-захисника: «...*cómo nació el "Fantasma de Kiev", la leyenda sobre un piloto ucraniano*» [BBC mundo, 01.05.2022].

Одним із яскравих прикладів емоційно-забарвлених сленгових одиниць є лексема «*бавовна*», яка позначає вибух на підконтрольній Росії території. Лексеми «*хлопок*» — *бавовна* і «*хлопок*» — вибух є прикладом паронимазії —

стилістичного прийому, при якому використовуються слова зі схожим звучанням, але різним значенням для створення комічного, іронічного чи емоційного ефекту. «Хлопók» — це своєрідний евфемізм, який російська пропаганда використовувала для зменшення враження від вибухів. В іспанських ЗМІ для передання змісту слова «бавовна» використовується транслітерація з додаванням деспрекативного перекладу: «*Otra bavovna [explosiones]*». У перекладі українського видавництва Ukrinform додається поясненням неологізма у примітці: «*Otra 'bavovna' [jerga, una traducción de la palabra 'hlopok' (que significa tanto estallido como algodón) del ruso, una burla a los bots rusos que usan un traductor automático para difundir propaganda bajo la apariencia de usuarios ucranianos, ed.]*» [Ukrinform, 08.10.2022]. У такий спосіб водночас передається денотативне значення (вибух), а дескриптивний переклад допомагає ввести у контекст іспаномовного читача без втрати сенсу та конотативного значення — іронії та висміювання ворога.

Аналіз демонструє, що емоційно-забарвлені українські неологізми та сленгові одиниці відтворюються в іспанському перекладі у вигляді транслітерації або адаптації з поясненнями та нейтралізацією оцінної функції та негативно забарвлених неологізмів. Це пояснюється припущенням, що україномовні тексти, як суспільства, безпосередньо залученого у війну, виявляють вищу емоційну напругу, ніж іспаномовні переклади. Такий підхід свідчить про дилему між необхідністю передати стилістику емоційно-забарвленого оригіналу та прагненням дотримуватись етичних стандартів публіцистичного стилю.

2.3 Шляхи відтворення лексики інформаційної війни та ідеологічного дискурсу

У сучасному глобалізованому світі, де інформація стала потужним інструментом впливу, проблема перекладу виразів, пов'язаних з інформаційною війною та ідеологією, є особливо актуальною у контексті Російсько-української війни, де мовна взаємодія нерозривно пов'язана з політичним протистоянням, маніпуляцією фактами, пропагандою та спробами нав'язати світогляд

реципієнтам. Ефективність вживання конотативно забарвлених виразів, які широко вживаються в медіа, для виправдання вторгнення та просування пропагандистських наративів є однією з ключових проблем інформаційної війни.

Російські наративи переповнені ідеологічними кліше, евфемізмами та навмисно викривленими термінами з метою нав'язування пропагандистських настроїв: «визволителі» та «миротворці» замість «окупанти», «референдум» замість «примусового інсценованого голосування», «звільнення російськомовного населення» замість «окупація», «братні народи» замість факту визнання суверенності та окремої державності України, тощо.

Евфемізм — це лагідне або пристойне висловлення ідей, пряме та відверте вираження яких було б різким або образливим [RAE]. Щоразу більш поширеним стає вживання політично-ідеологічних евфемізмів, зумовлених суспільно-політичними змінами або політичними подіями у світі.

У контексті Російсько-української війни іноземні медіа багаторазово використовують вирази «конфлікт», «громадянська війна», «криза», «українська війна», «путінська війна», які є результатом успішної стратегії російської пропаганди. Такі формулювання не відповідають реальності та, як наслідок, створюють хибне враження про причини Російсько-української війни, применшуючи її масштаб.

Марія Спішакова у праці «Eufemismos y neologismos en el contexto de la guerra en Ucrania» зазначає, що у 2022 році іспаномовні ЗМІ широко використовували евфемізми «operación especial», «las misiones», «conflicto», «intervención», («спецоперація», «місії», «конфлікт», «вторгнення») для уникнення більш емоційно-забарвленого терміну «війна» [Spišiaková M., 2023]. Наприклад: «Nuevo capítulo en el conflicto bélico en Ucrania...» [AS, 25.04.2025]; «Rusia reanuda operación militar especial tras la tregua de Pascua» [Prensa Latina, 21.04.2025].

Також науковиця аналізує й інші евфемізми, які поширюються в іспаномовних ЗМІ через їх часте вживання в російських наративах: «respuesta»

(«відповідь») замість «*ataque*» («атака») — для маскуванню агресії під оборону; узагальнене «*fuerzas*» («сили») замість «*soldados*» («солдати») або «*ejército*» («військо») — задля знеособлення учасників бойових дій; «*regresar en una bolsa negra*» («повернутись в чорному мішку») замість «*morir en el frente*» («загинути на фронті») — для уникнення теми смерті; «*cambiar de rumbo de la guerra*» («змінити хід війни») замість «*empezar a perder la guerra*» («почати програвати війну») — щоб приховати поразку; «*objetivo civil*» («цивільний об'єкт») замість «*población*» («населення») — для приховання воєнних злочинів; «*recuperar el terreno*» («відновити контроль над територією») замість «*ocupar*» («окупувати») — з метою виправдання дій агресора [10].

Усі ці евфемізми слугують інструментами інформаційного впливу, які пом'якшують, знеособлюють учасників бойових дій або виправдовують жорстоку реальність війни. Їх активне вживання у ЗМІ не лише змінює сприйняття подій іноземною аудиторією, а й формує альтернативну реальність, у якій агресор виглядає як захисник, а жертва — як загроза. Така проблематика створює підґрунтя для подальшого аналізу того, як вживання лексики ідеології та інформаційної війни впливає на формування суспільної думки та перекладацьких викликів у медійному дискурсі.

Аналізуючи заголовки статей іспаномовних та українськомовних ЗМІ, ми звернули увагу, що найбільш частотним словосполученням для позначення Російсько-української війни є «війна в Україні» (*guerra en Ucrania*). До прикладу, саме так називається розділ про Російсько-українську війну в онлайн-видавництві «La voz de Galicia», у онлайн медіа RTVE: «***Guerra en Ucrania en directo***» та чимало заголовків статей: «***Guerra en Ucrania, año II: del conflicto relámpago a la congelación de los frentes***» [RTVE, 24/02/2024];

Українське медіа Ukraïner у перекладі заголовку статті «Які домовленості Росія порушила за час війни в Україні» на іспанську також використовує це формулювання: «*Qué acuerdos ha violado Rusia durante la guerra en Ucrania*» [Ukraïner, 06.04.2023]. На перший погляд цей переклад є абсолютно тотожним, однак семантично є певні відмінності у сприйнятті

вислову. Для українського читача прагматика вислову є такою, що агресором є Росія, а Україна — жертвою, у той час як для пересічного іноземного читача ця конструкція пояснює, що територіально війна відбувається в Україні, без уточнення хто її почав. Таке формулювання є занадто нейтральним та знеособленим, тим самим применшуючи роль Росії як агресора в медійному середовищі. Тому «війна в Україні» є гіперонімічним найменуванням, яке може вважатись ідеологічним викривленням та прихованням фактів, якщо надалі в тексті немає чіткого визначення агресора та пояснення причинно - наслідкових зв'язків війни.

Формулювання «українська війна» (*«guerra de Ucrania»*), яке часто з'являється в заголовках статей, викривлює реальність та знімає відповідальність з Росії за скоєні злочини. Крім того, ідеологічно таке формулювання означає, що це лише війна України, хоча це абсолютно суперечить правді: *«Zelenski y Vance se dan la mano durante la misa de León XIV tras su duro enfrentamiento por la guerra de Ucrania en la Casa Blanca»* [20 minutos, 18.05.2025].

Вживання в міжнародних медіа терміну «громадянська війна» (*«la guerra civil»*), що часто використовується для позначення війни на Сході України, є абсолютно неприпустимим, адже підтверджує тезу російської пропаганди про захист російськомовного населення на території України та визволення «ісконно русскіх земель». (Н-д: *«Así surgió una guerra civil en Ucrania, entre Kiev en el oeste y Donbass en el este»* [Bellamy Foster J., 2022, с. 906]). Загалом уся стаття написана за канонами російських наративів та є доказом поширення ідеологічної дезінформації. Така риторика не лише викривлює факт зовнішньої агресії з боку Російської Федерації, але й призводить до формування хибного уявлення у міжнародній спільноті, що в подальшому впливає на ефективність підтримки України в інформаційному та політичному вимірах.

Ми також не погоджуємось з часто вживаним терміном «конфлікт», адже він не може повноцінно відобразити російські злочини та агресію та зневажає

пережитий досвід постраждалих у війні, військовослужбовців та кожного представника української нації.

Використання терміну «путінська війна» у міжнародних та українських медіа також не є некоректним, адже таке визначення знімає відповідальність з російських громадян та військовослужбовців, які вчиняли воєнні злочини на українських територіях.

Ми вважаємо доцільним використовувати такі вирази для позначення Російсько-української війни: «російське вторгнення в Україну» (*la invasión rusa de Ucrania*), «війна Росії в Україні» (*la guerra de Rusia en Ucrania*), «Російсько-українська війна» (*la guerra ruso-ucraniana*), «повномасштабне вторгнення в Україну» (*la invasión a gran escala de Ucrania*): «**La gran invasión de Ucrania nos ha colocado ante un concepto mucho más convencional de la guerra**» [El Independiente, 03.03.2024]. Препозиція прикметника «*ruso*» у фразі «*la guerra ruso-ucraniana*» підкреслює та акцентує увагу на суб'єкті насильницьких злочинів, тим самим дозволяючи уникнути помилкового сприйняття події як «війни двох рівнозначних сторін».

Зазначені формулювання структурно, семантично та без надмірного емоційного забарвлення передають причинно-наслідкові та суб'єктно-об'єктні характеристики війни, що, у свою чергу, відповідає вимогам до термінології в академічному та медійному середовищі. Семантична структура виразів чітко визначає агресора як ініціатора дії та об'єкт агресії, що відповідає хронології, географічній локалізації та природі конфлікту.

Іншим важливим аспектом, що потребує подальшого дослідження є переклад українських топонімів, що належать до військово-політичної категорії військової лексики. Майже в усіх іспаномовних медіа Київ транслітерується з російської мови як Kiev, а не як Kyiv, Харків як Jarkón, а не Járkiv, Zaporozhye замість Zaporizhzhia [Байдак, Т. М., 2024, С. 212].

Така тенденція транслітерації розпочалась з часів СРСР, коли багато міжнародних джерел, у тому числі іспаномовні, схилялись до російських стандартів назв. Саме цей підхід закріпився в багатьох мовах і надалі. Тому з

2018 року в соціальних мережах та медіа розпочалась кампанія #KyivNotKiev, яка активно закликає міжнародні ЗМІ використовувати офіційну українську транслітерацію Kyiv.

Проводячи аналіз, ми знайшли лише дві статті іспаномовних статті від «La Vanguardia» та «ABC», де вживається транслітерація *Kyiv*: «*Luxemburgo reafirma su apoyo a Ucrania en visita oficial a **Kyiv***» [ABC, 01.05.2025]; «***Kyiv**, la ciudad normal donde nada lo es*» [La Vanguardia, 26.02.2025].

У свою чергу, українські медіа, які працюють на іспанську аудиторію, використовують транслітерацію, відповідно до норм українського правопису: «*Cinco miembros de una familia resultaron heridos en un ataque ruso con drones en la región de **Kyiv***» [Ukrinform, 21.05.2025]; «*...los acontecimientos en esta pequeña ciudad cerca de **Kyiv** se convirtieron en uno de los símbolos de los crímenes de guerra cometidos por los ocupantes rusos... Yo soy de **Járkiv**...*» [Ukrainer, 16.04.2023].

Коректна транслітерація топонімів є не просто лінгвістичним явищем, але й ідеологічним, адже у такий спосіб підтверджується національне, політичне та культурне визнання суверенітету України.

Також варто звернути увагу на труднощі переклад топонімів для позначення регіонів. Останнім часом в українських медіа для позначення Курської та Белгородської області, що знаходяться в Росії, активно вживаються форми «Курщина» та «Белгородщина». Це деривативні (похідні) топоніми та географічні неологізми, що утворюються за характерною для української мови словотвірною моделлю з використанням суфіксу *-щина*: Київщина, Черкащина, Харківщина, тощо.

В українському медійному дискурсі «Курщина» та «Белгородщина» мають високе конотативне навантаження. Культурно-історична конотація полягає в уніфікації на морфологічному (суфіксальному) рівні, яка виконує функцію прирівняння зазначених російських регіонів до українських в культурному та історичному аспекті. Також ці форми мають конотацію символічного «перенесення війни на територію ворога» та «відплати». У

розмовному та публіцистичному стилях «Курщина» та «Белгородщина» можуть використовуватись для вираження іронічно-зневажливої конотації як символ російської неорганізованої підготовки до війни, а також паніки та неготовності російського тилу до війни, яку Росія власноруч розпочала.

Важливою складовою інформаційної війни та підняття національного духу є також гумор, а тому фрази на кшталт «*Бавовна на Курщині*», характерні для заголовків статей українських видань, що виникли в межах воєнно-публіцистичного та військово-політичного дискурсу, сприяють підняттю національного духу, формуванню образу сили й наступу та вірі у здатність змінювати хід історії. Згадані деривативні топоніми виконують символічну культурну та політичну роль підняття рівня національного патріотизму, зняття емоційної напруги та об'єднання народу, формуючи у комплексі інформаційну стратегію боротьби проти агресора.

Деривативні топоніми «Курщина», «Белгородщина» не мають прямих іспанських відповідників. Тому, порівнявши співвідносні статті українських видавництв «Укрінформ» та «Українер» українською та іспанською мовами, можемо зробити висновок, що ці топоніми перекладаються із застосуванням методу дескриптивного перекладу: «*Москва бреше собі про «звільнення» Курщини*» [Ukrinform, 28.04.2025] — «*El Estado Mayor General de las Fuerzas Armadas de Ucrania desmintió las declaraciones rusas sobre el supuesto fin de las hostilidades en la región de Kursk*»[Ukrinform,21.05.2025].

Перекладач застосовує описову трансформацію перекладу та нейтралізує стилістичне та ідеологічне забарвлення лексеми в оригіналі. При перекладі з української на іспанську застосовується лексична модуляція, адже емоційно-забарвлений топонім перетворюється на нейтральний та стилістично стриманий вираз, що призводить до зміни перспективи та акценту в заголовку.

Іншим важливим ідеологічним аспектом українських медіа є написання назви країни «росія» з малої літери, яке часто супроводжується спеціальним графічним оформленням. Наприклад, ДСНС України опублікувало новину з

таким заголовком: «*Росія атакувала Одесу ударними безпілотниками*» [ДСНС, 22.04.2025].

За чинним Українським правописом, назви держав повинні писатись з великої літери, однак у 2023 році Національна комісія зі стандартів державної мови офіційно постановила: «Національна комісія зі стандартів державної мови на засіданні від 15.09.2023...повідомляє, що написання назв «російська федерація», «росія», «москва», «московія», «московське царство», «російська імперія», «державна дума рф» тощо з малої букви можна не кваліфікувати як відхилення від норм української мови в текстах неофіційного характеру» [Нац. комісія зі станд. держ. мови, 20.09.2023]. Тому форма написання «*Росія*» виконує стилістичну, емоційну та ідеологічну функції, маркуючи зневагу та іронію й символізує применшення влади агресора.

Аналізуючи іспанські медіа, ми зробили висновок, що усі згадки про РФ у контексті висвітлення Російсько-української війни відповідають традиційному написанню з великої літери, як і вимагає іспанська орфографія: *Rusia*, *Federación Rusa*. Іноземні джерела подають інформацію з боку фактів та подій без надмірного акцентування на емоційній складовій війни, що є природним через географічні та соціо-політичні чинники. Це свідчить про лінгвістичну нейтральність, дипломатичну стриманість висловлення в іспанському медіапросторі та нижчий рівень персоналізованої стилістичної реакції на зовнішньополітичні події.

Отже, можемо зробити висновок, що результати дослідження демонструють як неточні, так і коректні варіанти топонімів та назв Російсько-української війни іспанською мовою. Проблема використання термінів, які неточно або викривлено передають характер Російсько-української війни, залишається актуальною та потребує подальшого аналізу й досліджень. Подібні лексичні неточності здатні впливати на сприйняття подій серед іноземної аудиторії, формуючи хибні уявлення щодо причин та характеру війни, що, у свою чергу, може знижувати рівень суспільного засудження до дій держави-агресора. Українські медіа, зі свого боку, мають відповідально

підходити до висвітлення подій та правильної подачі інформації задля підвищення обізнаності громадськості щодо України, подальшого поширення правди та протидії російській дезінформації у сучасному медіапросторі.

ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ II

Дослідження засвідчило, що військова лексика охоплює такі категорії: традиційну термінологію; військові неологізми; аббревіатури та номенклатуру для позначення техніки, озброєння та військово-адміністративних організацій; конотативно марковану лексику для позначення ворога та країни-агресора; військово-політичну лексику, яка включає топоніми, лексику інформаційної війни та ідеологічного дискурсу.

Переклад військової лексики вимагає від перекладача не лише вичерпних знань обох мов, а й розуміння контексту, функціонування військової лексики у системі цільової мови, а також врахування емоційного, культурного, прагматичного навантаження лексичних одиниць задля правдивої передачі інформації.

Залежно від характеру лексичних одиниць, в іспаномовних ЗМІ застосовуються різні стратегії перекладу: еквівалентний переклад, калькування, переклад з додаванням та адаптація. Під час перекладу перед перекладачем стоїть завдання збереження денотативного змісту, стилістично-емоційного забарвлення та прагматичної мети оригіналу з урахуванням особливостей сприйняття тексту цільовою аудиторією.

Відтворення сучасної військової лексики в умовах війни вимагає гнучкого, контекстуально вмотивованого підходу, що поєднує лінгвістичну точність із культурною та ідеологічною вмотивованістю.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

Під час дослідження було встановлено, що сучасна військова лексика є динамічною, семантично різноманітною та культурно маркованою. Було проаналізовано релевантні теоретичні джерела та на основі ґрунтовного аналізу було визначено доцільні способи адекватного відтворення основного смислового й емоційного навантаження одиниць військової лексики в іспанському перекладі з урахуванням змістових, жанрово-стилістичних та прагматичних чинників. Незважаючи на жанрову та функціональну різноманітність виокремлених лексичних груп: традиційна термінологія; військові неологізми; номенклатура та аббревіатури для позначення техніки, озброєння та військово-адміністративних організацій; конотативно маркована лексика для позначення ворога та країни-агресора; військово-політична лексика, яка включає топоніми, лексика інформаційної війни та ідеологічного дискурсу, у перекладі всі вони відіграють важливу роль у створенні цілісного образу війни. Кожна група, залежно від контексту, сприяє відтворенню різних аспектів воєнної реальності: стратегічного, гуманітарного, політичного та культурного. Саме через гармонійну взаємодію усіх категорій військової лексики, переклад здатен не лише інформувати, а й формувати сприйняття війни як багатовимірного явища серед міжнародної спільноти.

Також було доведено, що військово-публіцистичні тексти, попри свою публіцистичну форму, містять значний обсяг військової термінології, фраз - кліше та емоційно-забарвленої лексики. У військово-публіцистичних текстах доцільно зберігати експресивність, адже вона відображає суспільні настрої та історичну реальність, однак її відтворення залежить від багатьох факторів, зокрема від редакційної політики ЗМІ. Залежно від адресата, військово-публіцистичні тексти можуть бути більш технічними або менш технічними. Це підтверджує хибність висловлювання, згідно з яким такі тексти є «військовими» лише за тематикою.

Методика пошуку відповідників лексичних одиниць в рамках нашого дослідження передбачала комплексний та багаторівневий підхід. Використовувались такі способи: узагальнення допоміжних джерел для перекладу військової термінології: *Єдиний класифікатор предметів постачання НАТО*, *Словник українського сленгу*, *Єдиний класифікатор предметів постачання НАТО*, *NATO Terminology Database*, *Glosario de terminología de uso conjunto*. У зв'язку з браком повноцінних українсько-іспанських термінологічних джерел на військову тематику, ми також звертались до опосередкованих джерел: багатомовних глосаріїв, калькованих еквівалентів, а також здійснювали контекстуальний порівняльний семантичний аналіз фрагментів іспаномовної та української преси. Особлива увага приділялась лексичним одиницям, які містять не лише денотативне, але й яскраво виражене конотативне (емоційне або ідеологічне) навантаження, яке не розкривається у спеціалізованих словниках: неологізми, okazionalni новотвори, топоніми, евфемізми та непрямі номінації Російсько-української війни, ворога та країни-агресора. Зазначена методика пошуку перекладацьких відповідників дозволила врахувати не лише мовну, але й культурну, прагматичну й ідеологічну еквівалентність військової лексики у перекладі.

У висвітленні війни суттєве значення відіграє досягнення не лише денотативної, а й конотативної еквівалентності в перекладі. Тому окрема увага приділяється відтворенню конотативно забарвлених топонімів з позитивним та негативним емоційним навантаженням, одиниць найменувань ворога, назв для позначення Росії, які в українських текстах часто мають пейоративний характер та слугують засобами експресивізації. Дана проблема перекладу є актуальною не лише для експресивної лексики, а й для відтворення реалій, термінів, неологізмів, аббревіатур і номенклатурних назв, серед яких нерідко спостерігається множинність варіантів перекладу.

Нові лексеми, які з'явилися під час повномасштабного вторгнення, є не лише засобами номінації, а й відображенням колективного досвіду, емоцій, спротиву й самоідентифікації українського народу. Точне й адекватне

відтворення в перекладі є не лише лінгвістичним, а й етичним завданням перекладача. Найпоширенішими способами відтворення одиниць військової лексики в іспанському перекладі є використання еквівалентів, транслітерація, переклад з додаванням, калькування та описовий переклад. Однак жодна зі стратегій перекладу не є універсальною, адже переклад військової лексики не може здійснюватися лише на основі прямих словникових відповідників, а й з урахуванням прагматики вихідного тексту. Регулярне оновлення військової лексики та утворення лексичних одиниць, невластивих цільовій мові, вимагає від перекладача креативності та авторського підходу до перекладу. У разі відсутності усталеного словникового відповідника, калькування не завжди є вдалим вибором для повного відтворення денотативного та конотативного значення, збереження прагматичної функції, культурної специфіки й ідеологічної забарвленості тексту та забезпечення релевантного перекладу в новому мовному й соціокультурному середовищі. У таких випадках доцільніше застосовувати трансформаційні підходи, непрямую номінацію, описовий переклад або контекстуально марковані відповідники в цільовій мові, які здатні передати не лише зміст, а й емоційне навантаження оригіналу.

Задля адекватного перекладу, перекладач має обирати між нейтралізацією та збереженням оригінальної емоційної конотації з урахуванням комунікативної мети, жанру, виду перекладу (зокрема інформаційного чи аналітичного) і рівня ознайомлення цільової аудиторії з темою. Через безпосередню залученість українського читача у Російсько-українську війну, в українськомовних статтях прослідковується значно вищий рівень емоційного залучення та обізнаності щодо перебігу подій. Це, у свою чергу, зумовлює активніше використання конотативно забарвленої лексики, розмаїття синонімії, а також частотне вживання скорочень та аббревіатури без їхнього додаткового пояснення. Для іспанськомовної аудиторії, яка є більш відстороненою від подій через геополітичні чинники, така інтенсивність емоційного тону або надмірна термінологічна щільність може бути незрозумілою. Це спостереження демонструє як соціокультурний контекст сприйняття впливає на способи

перекладу та пояснює причину застосування нейтралізації в іспанських ЗМІ та відтворення емоційно забарвлених або культурно маркованих елементів українського оригіналу за допомогою більш нейтралізованих мовних засобів іспанською. Така тенденція свідчить про адаптацію матеріалу до очікувань цільової аудиторії та ще раз підтверджує, що ступінь наближеності до подій прямо впливає на стилістичні характеристики тексту.

Відповідно до поставленої мети, було систематизовано сучасну військову лексику, що вживається в іспанській та українській пресі в контексті Російсько-української війни, виявлено основні труднощі перекладу термінів, неологізмів, сленгових та конотативно маркованих одиниць, а також проаналізовано ефективні стратегії їхнього якісного, точного й адекватного відтворення іспанською мовою з урахуванням змісту, національно-культурної специфіки, ідеологічного навантаження та стилістичного призначення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

I. ТЕОРЕТИЧНІ ДЖЕРЕЛА

1. Байдак Т.М., Пряхіна Є.А., Болотова В.О. Висвітлення російсько-української війни в іспанських медіа: особливості подачі інформації та тенденції. *Обрії друкарства*. 2024. Т. 2, № 16. С. 207–219.
2. Байло Ю. В. Особливості поняття "військовий термін" (семантичний аспект). *Наукові записки [Ніжинського державного університету ім. Миколи Гоголя]. Серія: Філологічні науки*. 2013. Кн. 3. С. 62–65.
3. Балабін В.В. Жанрово-стильова специфіка військового перекладу. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія*. 2018. 2(32). С. 67–73.
4. Балабін В. Теоретичні засади військового перекладу: дис. ... д-ра філол. наук: 035. Київ, 2020. 609 с.
5. Бузько С.А. Лексичні засоби експресивізації мови українських ЗМІ сучасного воєнного періоду. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія*. 2024. № 65. С. 16–19. <https://doi.org/10.32782/2409-1154.2024.65.4>
6. Гладченко А., Комарова О. Неологізація лексики у період Російсько-української війни. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика*. 2023. Т. 34 (73) Ч. 1, № 1. С. 8–13.
7. Д'яков А.С., Кияк Т.Р., Куделько З.Б. Основи термінотворення: семантичний та соціолінгвістичний аспект: монографія. Київ: КМ Academia, 2000. 216 с.
8. Іваненко Н.В. Дослідження англійських неологізмів в реаліях війни (український та британський досвід). *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія*. 2024. № 65. С. 41–44.
9. Житар І.В., Матвійчук Т.П. Неологізація мови у часи війни: структурно-семантичні особливості новотворів. *Науковий вісник*

- Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія. 2024. № 65. С. 33–36. <https://doi.org/10.32782/2409-1154.2024.65.8>*
10. Кияк Т.Р., Каменська О.І. Семантичні аспекти нормалізації термінологічних одиниць. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. 2008. № 38. С. 77–80.*
 11. Кияк Т.Р. Функції та переклад термінів у фахових текстах. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. 2007. Вип. 32. С. 104–108. <http://eprints.zu.edu.ua/1545/>*
 12. Козинець І. Відображення війни у мові крізь призму неологізмів. *Актуальні питання гуманітарних наук. 2023. М. 2, Вип. 61. С. 135–140.*
 13. Коржак З.З. Особливості перекладу сучасної військової термінології. *Наукові записки Міжнародного гуманітарного університету. 2023. № 38. С. 71–74. <https://doi.org/10.32782/2663-5682/2023/38/14>*
 14. Мельник П.П., Юрковська М.М. Визначення поняття військової лексики та підходи до її вивчення. *Вісник Донецького національного університету імені Василя Стуса. Серія: Політичні науки. 2021. Т. 2, № 13. С. 137–141.*
 15. Нікіфорова О.М. Відтворення неологізмів у воєнно-політичних текстах. *Молодіжна військова наука у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка: Матеріали Всеукр. науково-практ. конф., м. Київ, 27 квіт. 2023 р. 2023.*
 16. Нікіфорова О.М. Класифікація текстів у військовому перекладі. *Філологічні трактати. 2016. Т. 8, № 4. С. 33–41.*
 17. Селіванова О.О. Лінгвістична енциклопедія. Полтава: Довкілля-К, 2010. 844 с.
 18. Семенченко В.С., Балабін В.В. Проблематика перекладу військової емоційно-забарвленої лексики. *Молодіжна військова наука у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка: Матеріали Всеукр. науково-практ. конф., м. Київ, 27 квіт. 2023 р. 2023.*

19. Скороходько Е.Ф. Термін у науковому тексті (до створення терміноцентричної теорії наукового дискурсу): монографія. Київ: Логос, 2006. 99 с.
20. Тат'янченко А.Ю. Подія як чинник медіадискурсу: специфіка подання в інфопросторі (на прикладі російсько-української війни). *Обрії друкарства*. 2024. № 2 (16). С. 162–174.
21. Юндіна О. Жанрово-стильова обумовленість лексичних трансформацій у перекладі текстів військової тематики (на матеріалі іспанських та українських офіційно-ділових та художніх текстів): дис. ... канд. філол. наук: 035. Київ, 2012. 208 с.
22. Howard D. United States Marine Corps Slang. *American Speech*. 1965. № 3. P. 64–68.
23. Spišiaková M. Eufemismos y neologismos en el contexto de la guerra en Ucrania. *El Español por el Mundo*. 2023. No. 5. <https://doi.org/10.59612/epm.i5.108>

II. ДОВІДКОВІ ДЖЕРЕЛА

24. Англо-український військовий тлумачний словник URL: <https://english-military-dictionary.org.ua>
25. АрміяInform представляє словник неологізмів української мови. URL: <https://armyinform.com.ua/2022/07/20/armiyainform-predstavlyaye-slovyk-neologizmiv-ukrayinskoyi-movy/>
26. Кошарний К. О. Іспансько-український військовий термінологічний словник; Дипломатична академія України при Міністерстві закордонних справ України. К.: ПП Кльоц, 2007. 56 с. (Серія «Зовнішня політика і дипломатія»)
27. Міністерство економічного розвитку і торгівлі України. Національний класифікатор України. Єдиний класифікатор предметів постачання (ДК 020:2016). Офіц. вид. Київ: Мінекономрозвитку України, 2016. 159 с.

28. Національна комісія зі стандартів державної мови. Написання назв «російська федерація»: URL: <https://mova.gov.ua/news/napysannia-nazv-rosiiska-federatsiia>
29. Про затвердження Українського термінологічного стандарту «Термінологія в галузі інформаційної безпеки» ІПС «ЛІГА:ЗАКОН» URL: <https://ips.ligazakon.net/document/TM057514>
30. Разом до перемоги: проекти, ініціативи, історії. URL: <https://www.rada.gov.ua/news/razom/236006.html>
31. Словник сучасного українського сленгу [упоряд. Т. М. Кондратюк]. Харків : Фоліо, 2006. 350 с.
32. Словник сучасного українського сленгу URL: https://slovnyk.me/dict/slang_modern
33. Diccionario de la lengua española URL: <https://dle.rae.es>
34. Estado Mayor de la Defensa. *Glosario de Terminología de Uso Conjunto. PDC-00*. Мадрид: Ministerio de Defensa de España, липень 2019. 174 с.
35. Glosario de Términos Militares de Ministerio de Defensa de España URL: https://www.defensa.gob.es/defensa_yo/glosario/
36. ISO 1087:2019 Terminology work and terminology science. Vocabulary International Organization for Standardization. Geneva. 2019. 38 с.
37. NATO Terminology Database URL: <https://www.nato.int/structur/ac/135/>
38. Rodríguez F. R. Diccionario de terminología y argot militar. Verbum, 2005. 320 с.

III. ДЖЕРЕЛА ЕМПІРИЧНОГО МАТЕРІАЛУ

39. ДСНС. □осія атакувала Одесу ударними безпілотниками URL: <https://dsns.gov.ua/news/nadzvicaini-podiyi/osiia-atakuvala-odesu-udarni-mi-bezpilotnikami>
40. ТСН. Альтернативи ЄС і НАТО не буде, а майбутнє росіян - Путінстан URL:

- <https://tsn.ua/video/video-novini/gribauskyte-alternativi-yes-i-nato-ne-bude-a-maybutnye-rosiyan-putinstan.html>
41. ТСН. Малезик Т. «Таблетка», «маслята», «ситуація 4.5.0»: військовий сленг Збройних Сил України. ТСН. URL: <https://tsn.ua/ato/tabletka-maslyata-situaciya-4-5-0-viyskoviy-sleng-zbroynih-sil-ukrayini-2121913.html>
42. ТСН. Сміливий та войовничий: як змінився легендарний Байрактар з Київського зоопарку URL: <https://tsn.ua/exclusive/smilivim-ta-voyovnichiy-yak-zminivsia-legendarniy-bayraktar-z-kiyivskogo-zooparku-foto-2281189.html>
43. ABC. Luxemburgo reafirma su apoyo a Ucrania en visita oficial a Kyiv URL: <https://www.abc.es/espana/luxemburgo-reafirma-apoyo-ucrania-visita-oficial-kyiv-20250501051817-vi.html?ref=https%3A%2F%2Fwww.abc.es%2Fespana%2Fluxemburgo-reafirma-apoyo-ucrania-visita-oficial-kyiv-20250501051817-vi.html>
44. AS. Rusia anuncia un alto el fuego URL: https://as.com/diarioas/2022/04/25/actualidad/1650909219_836203.html
45. BBC News Mundo. Guerra en Ucrania: Rusia bombardea Kyiv con drones kamikaze URL: <https://www.bbc.com/mundo/noticias-internacional-63282318>
46. BBC News Mundo. Rusia y Ucrania: cómo nació el "Fantasma de Kiev", la leyenda sobre un piloto ucraniano URL: <https://www.bbc.com/mundo/noticias-internacional-61294564>
47. BBC News Mundo. Rusia y Ucrania: "¿Desnazificar Ucrania?": la historia detrás de la justificación de Putin para invadir Ucrania URL: <https://www.bbc.com/mundo/noticias-internacional-60524958>
48. Bellamy Foster J. La guerra por encargo de los Estados Unidos en Ucrania. El Trimestre Económico. 2022. C. 903–915. URL: <https://doi.org/10.20430/ete.v89i355.1593>

- 49.DW. "Ruscismo": así define Ucrania la guerra desatada por Rusia URL:
<https://www.dw.com/es/ruscismo-as%C3%AD-define-ucrania-la-guerra-desatada-por-rusia/a-65577401>
- 50.El debate. Material español para Ucrania URL:
<https://www.eldebate.com/espana/20230320/material-espanol-ucrania>
- 51.El español. No sea usted un 'vatnik' sanchista, hombre URL:
https://www.lespanol.com/opinion/columnas/20241128/no-usted-vatnik-sanchista-hombre/904789521_13.html
- 52.El Independiente Ante el 'Holo-Mordor' URL:
<https://www.elindependiente.com/opinion/2024/03/03/ante-el-holo-mordor/>
- 53.El país. Vladímir Putin y los crímenes contra la paz URL:
<https://elpais.com/opinion/2022-03-31/vladimir-putin-y-los-crimenes-contra-la-paz.html>
- 54.Euronews. Lluvia de drones y misiles sobre Kiev tras uno de los mayores ataques de Ucrania en Rusia URL:
<https://es.euronews.com/my-europe/2024/09/02/rusia-lanza-un-nuevo-ataque-con-drones-y-misiles-sobre-kiev>
- 55.Guerra en Ucrania en directo URL:
<https://www.rtve.es/noticias/guerra-ucrania-rusia-especial-noticias-analisis-datos-bulos/>
- 56.HuffPost. Europa escenifica su apoyo a Ucrania con una simbólica visita y el aval político al tribunal especial URL:
<https://www.huffingtonpost.es/global/europa-escenifica-apoyo-ucrania-simbolica-visita-aval-politico-tribunal-especial.html>
- 57.HuffPost. Ucrania alerta de una nueva amenaza letal: Rusia lo ha usado por primera vez en el campo de batalla URL:
<https://www.huffingtonpost.es/global/ucrania-alerta-nueva-amenaza-letal-rusia-usado-primera-vez-campo-batalla.html>
- 58.Infobae. Ucrania decretó el estado de emergencia y acusó a Rusia de agresión armada por el reconocimiento de los separatistas URL:

<https://www.infobae.com/america/mundo/2022/02/23/ucrania-decreto-el-estad-o-de-emergencia-y-acuso-a-rusia-de-agresion-armada/>

59. La vanguardia. Kyiv, la ciudad normal donde nada lo es URL: <https://www.lavanguardia.com/internacional/20250226/10422900/kyiv-ciudad-normal.html>
60. LaVoz. Rusia-Ucrania: “Putler”, el apodo que odia Vladimir Putin URL: <https://www.lavoz.com.ar/mundo/rusia-ucrania-putler-el-apodo-que-odia-vladimir-putin/>
61. MAEC. La Asamblea General dedica una sesión a los “Territorios temporalmente ocupados en Ucrania” URL: <https://www.exteriores.gob.es/RepresentacionesPermanentes/onu/es/Comunicacion/Noticias/Paginas/Articulos/La-Asamblea-General-dedica-una-sesi%C3%B3n-a-los-%E2%80%9CTerritorios-temporalmente-ocupados-en-Ucrania%E2%80%9D.aspx>
62. Militarnyi. ЗСУ замовили десятки беспілотників «Байрактар» – Резніков URL: <https://militarnyi.com/uk/news/zsu-zamovyly-desyatky-bespilotnykiv-bajraktar-reznikov/>
63. Militarnyi. Російська армія отримала нову партію БМП-3. URL: <https://militarnyi.com/uk/news/rosijska-armiya-otrymala-novu-partiyu-bmp-3/>
64. Militarnyi. El ejército ruso recibe una nueva entrega de BMP-3. URL: <https://militarnyi.com/es/news/el-ejercito-ruso-recibe-una-nueva-entrega-de-bmp-3/>
65. 20minutos. Zelenski y Vance se dan la mano durante la misa de León XIV tras su duro enfrentamiento por la guerra de Ucrania en la Casa Blanca URL: <https://www.20minutos.es/internacional/zelenski-vance-dan-mano-durante-misa-leon-xiv-enfrentamiento-guerra-ucrania-casa-blanca-5713194/>
66. Prensa Latina. Rusia reanuda operación militar especial tras la tregua de Pascua URL:

- <https://www.prensa-latina.cu/2025/04/21/rusia-reanuda-operacion-militar-especial-tras-la-tregua-de-pascua/>
- 67.RTVE. Guerra en Ucrania, año II: del conflicto relámpago a la congelación de los frentes URL: <https://www.rtve.es/noticias/20240224/guerra-ucrania-guerra-relampago-a-congelacion-frentes/15970512.shtml>
- 68.Swissinfo. ¿'Orcos' y 'rusnia'? Autoridades de Ucrania retiran la recomendación de no insultar militares rusos URL: https://www.swissinfo.ch/spa/eufemismos-y-autocensura%2C-la-neolengua-de-los-rusos-para-hablar-de-ucrania/83958626?utm_
- 69.Telecinco Cocinero de “Sopa de putinejos”, el listado de occidentales dedicados a la defensa de Rusia pese a la invasión contra Ucrania URL: https://www.telecinco.es/noticias/internacional/20230312/cocinero-sopa-occidentales-rusia-ucrania_18_08894303.html
- 70.Ukrainer. Які домовленості Росія порушила за час війни в Україні URL: <https://www.ukrainer.net/rosiia-porushyla-domovlenosti/>
- 71.Ukrainer. Як Росія русифікувала схід України URL: <https://www.ukrainer.net/rusyifikatsiia-skhodu/>
- 72.Ukrainer. Cómo Rusia ha rusificado el este de Ucrania URL: <https://www.ukrainer.net/es/rusificado-este-ucrania/>
- 73.Ukrainer. “Otros mundos”. Fotoproyecto desde el cementerio de autos fusilados URL: <https://www.ukrainer.net/es/sementerio-autos-fusilados/>
- 74.Ukrainer. Qué acuerdos ha violado Rusia durante la guerra en Ucrania URL: <https://www.ukrainer.net/es/acuerdos-violado-rusia/>
- 75.Ukrinform. Війська РФ для удару по Харкову вперше використали FPV-дрон із бойовою частиною від РПГ - Терехов URL: <https://www.ukrinform.ua/rubric-ato/3997240-vijska-rf-dla-udaru-po-harkovu-vperse-vikoristali-fpvdron-iz-bojovou-castinou-vid-rpg-terehov.html>
- 76.Ukrinform. Десантники показали, як із Javelin нищать ворожу техніку в районі Мар’їнки URL:

- <https://www.ukrinform.ua/rubric-ato/3676526-desantniki-pokazali-ak-iz-javeli-n-nisat-vorozu-tehniku-v-rajoni-marinki.html>
- 77.Ukrinform. «Лісник» і його «Спалах»: нова система розмінування потребує пластиду у 20 разів менше URL:
<https://www.ukrinform.ua/rubric-ato/3982226-lisnik-i-jogo-spalah-nova-sistem-a-rozminuvanna-potrebue-plastidu-u-20-raziv-mense.html>
- 78.Ukrinform. Москва бреше собі про «звільнення» Курщини URL:
<https://www.ukrinform.ua/rubric-factcheck/3987023-moskva-brese-sobi-pro-zvilnenna-kursini-dajdzest-propagandi-za-25-27-kvitna-2025-roku.html>
- 79.Ukrinform. Сили оборони відбили спробу розширити плацдарм біля річки Оскіл, росіяни втратили багато техніки URL:
<https://www.ukrinform.ua/rubric-ato/3939956-sili-oboroni-vidbili-sprobu-rozsiriti-placdarm-bila-ricki-oskil-rosian-vtratili-bagato-tehniki.html>
- 80.Ukrinform. Estado Mayor General: Las Fuerzas de Defensa continúan las operaciones de combate activas en las regiones rusas de Kursk y Belgorod URL:
<https://www.ukrinform.es/rubric-ato/3995629-estado-mayor-general-las-fuerzas-de-defensa-continuan-las-operaciones-de-combate-activas-en-las-regiones-rusas-de-kursk-y-belgorod.html>
- 81.Ukriform. Fuerzas de Defensa repelen un intento de ampliar la cabeza de puente cerca del río Oskil URL:
<https://www.ukrinform.es/rubric-ato/3940067-fuerzas-de-defensa-repelen-un-intento-de-ampliar-la-cabeza-de-puente-cerca-del-rio-oskil.html>
- 82.Ukrinform. Lisnyk y su Spalakh: El nuevo sistema de desminado requiere 20 veces menos explosivos plásticos URL:
<https://www.ukrinform.es/rubric-defense/3982445-lisnyk-y-su-spalakh-el-nuevo-sistema-de-desminado-requiere-20-veces-menos-explosivos-plasticos.html>
- 83.Ukrinform. Presidente aprueba la Estrategia para la de-ocupación y reintegración de la Crimea ocupada URL:

<https://www.ukrinform.es/rubric-polytics/3214553-presidente-aprueba-la-estrategia-para-la-deocupacion-y-reintegracion-de-la-crimea-ocupada.html>

- 84.Ukrinform. SBU no comenta sobre su participación en las explosiones en el puente de Crimea URL:
<https://www.ukrinform.es/rubric-ato/3588878-sbu-no-comenta-sobre-su-participacion-en-las-explosiones-en-el-puente-de-crimea.html>
- 85.Ukrinform. Se producen explosiones en almacenes militares rusos cerca de Melitopol URL:
<https://www.ukrinform.es/rubric-ato/3559008-se-producen-explosiones-en-almacenes-militares-rusos-cerca-de-melitopol.html>
- 86.United24. La guerra electrónica ucraniana neutraliza ahora las bombas planeadoras rusas, según confirma un alto general ucraniano URL:
<https://united24media.com/es/latest-news/la-guerra-electronica-ucraniana-neutraliza-ahora-las-bombas-planeadoras-rusas-segun-confirma-un-alto-general-ucraniano-7489>
- 87.War.Ukraine ¿Cómo comenzó la agresión militar de Rusia contra Ucrania? URL:
<https://war.ukraine.ua/es/cronologia-de-la-invasion-rusa/como-comenzo-la-agresion-militar-de-rusia-contra-ucrania-donbas/>

RESUMEN

En el mundo actual y a la luz de los acontecimientos históricos recientes, el estudio del vocabulario militar y la problemática de su reproducción en la traducción es especialmente relevante e importante. El desarrollo activo del área de la traducción militar se debe a la creciente necesidad de traducción en condiciones de estado de guerra y a la integración del ámbito militar ucraniano en organizaciones internacionales. Por eso, el estudio de la traducción del léxico militar contemporáneo y su uso en la prensa tiene una importancia especial tanto para la teoría y la práctica de la traducción como para los asuntos militares.

El tema elegido para el trabajo de fin de grado es «Características del léxico militar contemporáneo en el contexto de la guerra ruso-ucraniana y su reproducción en la traducción al español (a partir de material de la prensa ucraniana y española)». Este tema posee especial relevancia en el contexto de la lucha contra la propaganda, la desinformación y de la garantía de la precisión y la veracidad en la reproducción de los acontecimientos actuales.

El objetivo de nuestro trabajo es identificar y analizar los métodos de traducción del léxico militar en el contexto de la guerra entre Rusia y Ucrania en el discurso periodístico español y ucraniano, así como determinar los métodos adecuados para su reproducción adecuada, teniendo en cuenta los factores genéricos, estilísticos, semánticos y pragmáticos.

El trabajo se divide en dos capítulos: el primero aborda los aspectos teóricos de la traducción del léxico militar, incluyendo la clasificación del léxico militar en los términos, siglas, nomenclaturas, neologismos, eufemismos, las expresiones con carga connotativa y las expresiones de la guerra ideológica e informativa: topónimos, nominaciones indirectas de la guerra y de los rusos y los términos que se usan como el instrumento de presión ideológica (*neonazismo*, *denazificación*, entre otros).

Además en nuestro trabajo investigamos las peculiaridades de la traducción de los aspectos genéricos y estilísticos de los textos militares y periodísticos. Se concluye que entre las características principales del estilo mediático militar es el uso de frases cliché de uso común, que desempeñan un papel clave en la percepción de la

información por parte del lector, en combinación con terminología militar, terminología técnico-militar y léxico militar con connotaciones emocionales. Uno de los problemas del estilo funcional mediático es la selección de términos inadecuados, nominalizaciones indirectas y eufemismos con el fin de neutralizar o, por el contrario, enfatizar un acontecimiento concreto, lo que a menudo conduce a la distorsión o la tergiversación de la información.

Para el análisis hemos consultado numerosos estudios de terminología, traductología, lingüística y periodismo, entre ellos los de V.V. Balaban, O.M. Nikiforova, T.R. Kiyak, así como fuentes especializadas como *Clasificador único de artículos suministrados*, *Diccionario terminológico militar español-ucraniano*, *Diccionario de terminología y argot militar*; el *Glosario de Terminología de Uso Conjunto* del Estado Mayor de la Defensa, *la base de datos de terminología de la OTAN* y *Diccionario de jerga ucraniana contemporánea*.

El segundo capítulo presenta un análisis semántico comparativo de los artículos relacionados al tema y de las traducciones de los artículos y revistas ucranianas al español, examinando cómo se traducen conceptos clave de la guerra ruso-ucraniana y la realidad ucraniana actual. Hemos analizado los principales métodos de traducción aplicados: traducción literal, explicación, adaptación cultural, transliteración, generalización, entre otros. Con fines analíticos se han seleccionado artículos traducidos del ucraniano al español procedentes de medios ucranianos como *Ukrinform* y *Ukrainer*, así como textos originales en español publicados en medios como *El País*, *Infobae*, *BBC Mundo*, *El Independiente*, *La Voz*, *Telecinco*, entre otros, incluyendo también los medios ucranianos como *ArmiaInform* y *TSN*.

Los resultados evidencian la necesidad de un enfoque híbrido en la traducción, que combine precisión terminológica con sensibilidad cultural, y subrayan la importancia de contar con contexto geopolítico, especificidad nacional y cultural, carga ideológica y finalidad estilística en la elección de equivalencias léxicas. Durante la traducción, la tarea principal del traductor es conservar el contenido denotativo, el matiz estilístico y emocional, el objetivo pragmático del original, teniendo en cuenta las características de percepción del texto por parte del

público destinatario. La traducción de léxico militar exige al traductor no sólo un conocimiento exhaustivo de ambos idiomas, sino también la comprensión del contexto, el funcionamiento del léxico militar en el sistema del idioma de destino, así como la consideración de la carga emocional, cultural y pragmática de las unidades léxicas para transmitir la información de forma fiel.

En el caso del vocabulario propio de la guerra informativa e ideología, el traductor debe adoptar un enfoque equilibrado y éticamente ponderado, evitando reforzar el efecto propagandístico o distorsionar el contenido. Su tarea consiste en mantenerse como un intermediario imparcial, sin permitir que sus propias convicciones influyan en la transmisión de la información. Por lo tanto, la traducción exitosa del lenguaje militar requiere no solo el conocimiento de la terminología, sino también una consideración cuidadosa del objetivo comunicativo, las características estilísticas y el contexto cultural.

Entre los principales problemas de la traducción del lenguaje militar del ucraniano al español, podemos destacar la falta de equivalentes terminológicos en la lengua de destino, la creación de neologismos que no están establecidos en español, la falta de glosarios y diccionarios especializados, tanto monolingües como bilingües, que sistematicen el vocabulario militar emocional y expresivo, la reproducción de las realidades de la guerra ruso-ucraniana y la conservación de la expresividad del vocabulario emocionalmente cargado, teniendo en cuenta el contexto.

En nuestro trabajo hemos demostrado que los neologismos ucranianos con connotaciones emocionales de ironía y peyorativización del enemigo, expresiones coloquiales, eufemismos y nominaciones indirectas de la guerra se reproducen en la traducción al español en forma de transliteración o neutralización de la función evaluativa de los neologismos con connotaciones negativas (expresiones *conflicto bélico*, *las misiones por guerra*; *objeto civil por población*; *recuperar el terreno por ocupar*; *guerra en Ucrania por la invasión rusa de Ucrania*, *la guerra de Rusia en Ucrania*, entre otros). Esto se explica por el hecho de que los textos en ucraniano, como sociedad directamente involucrada en la guerra, muestran una mayor tensión emocional que las traducciones al español. Las fuentes extranjeras presentan

información basada en hechos y acontecimientos sin hacer demasiado hincapié en el componente emocional de la guerra, lo cual es natural debido a factores geográficos y sociopolíticos. Este enfoque pone de manifiesto el dilema entre la necesidad de transmitir la estilística del original, cargado de emotividad, y el deseo de respetar las normas éticas del estilo periodístico.

Podemos concluir que una de las principales tareas del traductor de textos militares y periodísticos en el contexto de la guerra ruso-ucraniana consiste en encontrar formas adecuadas de reproducir los acontecimientos y fenómenos bélicos, recrear una imagen completa del conflicto para el receptor de otra lengua y cultura, y reflejar fielmente la realidad ucraniana, sin generar una impresión errónea sobre las causas del enfrentamiento ni minimizar su alcance. Las palabras no solo sirven para difundir información, sino que también actúan como potentes instrumentos de influencia sobre el lector. Pueden tanto transmitir la verdad como generar una impresión errónea, minimizando la magnitud de los acontecimientos. Por ello, el traductor no debe centrarse en palabras aisladas, sino considerar el contexto en su totalidad. Solo un enfoque integral y complejo, que tenga en cuenta los distintos tipos de léxico y los niveles estilísticos, permite lograr una traducción adecuada.

La novedad científica del trabajo radica en que es uno de los primeros estudios dedicados a la traducción del léxico militar ucraniano al español en el contexto del discurso periodístico contemporáneo. En el trabajo se sistematizan las categorías de la terminología militar y se realiza un análisis integral de las formas de traducción, teniendo en cuenta factores semánticos, genéricos, pragmáticos, estilísticos e ideológicos.

El valor práctico de la investigación radica en la posibilidad de aplicar sus resultados en la traducción, el periodismo y la docencia, así como en la elaboración posterior de diccionarios militares especializados bilingües.